

CHKD NOV 23 1963

NEW YORK PUBLIC LIBRARY
DIV. 5
GRAND CENTRAL STA. BOX 2231
NEW YORK 17, N.Y.

VIENYBĖ

77 M. 40 N.

192 Highland Boulevard
Brooklyn 7, New York

1963 M. LAPKRIČIO (NOVEMBER) 15 D.

Telefonas:
APplegate 7-7257

KAINA 15 C.

Rudenėjančioje Lietuvoje

S. Narkėliūnaitės nuotrauka

MES VYTAUTAS ŠIRVYDAS

Lietuvio misija išeivijoje kitokia negu tėvynėje. Ji kitokia šiandien, negu vakar. Dar kitokesnė bus rytoj. Pagrindas tačiau pasiliks tas pats: lietuviškumo išlaikymas. Gaila, daugelis jau nebežino, kas yra lietuviškoji dvasia, todėl lietuvis lietuviu dažnai jau nebepažįsta ir nežino, kas yra lietuvių misija šiandien. Šitokias mįslingas pažiūras pasakoja Pittsburghe, Pa., gimęs filosofijos daktaras V. Vyčinas Kanados Nepr. Lietuvoje. Jam lietuviškoji dvasia esanti arti "gelmų dvasios", kuri, nors protu ar jausmu nelengvai suvokiama, visgi grindžianti "visą realybę". Dr. Vyčinas yra vokiečio Heidegerio egzistencializmo mėgėjas.

Archyvų išsaugojimas išeivijoje toks pats galvosūkis šiandien, koku buvo 70 metų atgal, kada Vienybės redaktorius A. Milukas įkūrė vysk. Valančiaus vardu knygyną prie redakcijos, arba kada 1898 metais Tėvynės red. kun. J. Žilius nutiesė pagrindus SLA archyvui. Ilgainiui, jie išsibarstė, nes nebuvo kietos rankos ir valios, finansinio pajėgumo išlaikyti. Kiek daug jau žuvo! Mintin ateina kun. Miluko vėlyvesnis archyvas, Vienybės archyvas (1914 metais turėjo veik visų Amerikoje ėjusių laikraščių kompleksus — ir net Lietuvoje ėjusį!). Žuvo Kataliko, Darbininkų Vilties ir kitų mūsų laikraščių archyvai. Kasin ar bėra kas rašė liūčių P. Bajoro, J. Baniulio, V. J. Budriko, J. Ambraziejaus, A. B. Strimaičio palikimų? Newarkiečiai V. Ambroze ir A. Žiugžda turėjo nemažą idomių senienų. Veik pas kiekvieną sąmoningą Amerikos lietuvių susitelkę įdomios archyvinės medžiagos. Nauja Bendruomenės valdyba vėl pakėlė seną, seną galvosūkių. Ar išspręs patalpų, finansų, pastovaus tęstinumo dalykus?

Rezoliucijų dėl Fabaltijo liūtyje įdomu prisiminti sutartį dėl genocido, kurį priėmė jau 66 JT nariai, o Amerikos įgaliotiniai pasirašė 1948 metais ir pasiuntė Senatui pritarti. Čia sutartis ir ramiai guli ilguose stalčiuose, nes Valstybės Departmentas nesirūpina prikelti. Sako, sovietinio bloko nariai nesirašo, o jei ir pasirašo, taip iškraipo, kad lieka be tikslo.

AR BŪSIME "KALTIEJI?"

Dabar, kai Amerikoje vis pradeda labiau įsijudinti dešinieji ekstremistai, ne tik nukreipdami savo veiklą prieš Jungtines Tautas, bet ir savo plakatais daužydami ambasadoriams galvas, ypač taiklūs yra JT gen. sekretoriaus žodžiai. Jisai juos pasakė spalio 11 d., kai pasaulis minėjo 45 m. sukaktį nuo I Pas. karo paliaubų pasirašymo, o JAV organizacija Jungtinėms Tautoms remti — savo 40 metų sukaktį.

Tai organizacija, kuri buvo įkurta remti Tautų Sąjungai, tarptautinei organizacijai, kurią nutarta įkurti I Pas. karo paliaubų sutartį pasirašius. Vėliau Tautų Sąjungai žlugus, ta amerikiečių organizacija persitvarkė ir pradėjo Jungtines Tautas remti.

Jungtinių Tautų gen. sek-

retorius U Thant pasakė, jog baisieji ginklai, pagaminti II Pas. karo metu ir pokariu, aiškiai rodo, kad, jeigu mūsų karta neįstengs išvengti III-ojo Pasaulinio karo, tai žmonijos istorijoje (jei dar tokia išliks) mes gausime "kaltosios generacijos" vardą.

Lygindamas Tautų Sąjungą su Jungtinėmis Tautomis, kurios anądien kaip tik paminėjo savo 18 metų sukaktį, Jungt. Tautų gen. sekretorius nurodė, kad pirmoji žlugo todėl, jog neturėjo jėgos įgyvendinti savo nutarimus. (Nedaug tos jėgos turi ir dabartinė tarptautinė organizacija Jungtinės Tautos, bet nepalyginti daugiau už savopirmtakūnę, Red.) Kita blogybė buvusi ta, kad Sąjungoje nedalyvavusi Amerika.

Apžvelgęs žmonijos isto-

riją, gen. sekretorius nurodė pagrindines priežastis, kurios, jo manymu, sudaro tarptautinius konfliktus ir didina įtempimą.

Pirma ir tai pavojingiausia priežastis yra ideologinis konfliktas tarp Rytų ir Vakarų. Toliau — konfliktas tarp Šiaurės ir Pietų — tai yra, tarp kraštų, kurie yra turtingi ir tų, kurie nieko neturi ar maža ko turi. Dar toliau: kova prieš kolonializmą už lygybę, ypatin- gai už rasinę lygybę. Religiniai konfliktai irgi nesą pranykę ir kaikur sudaro įtempimo.

Tačiau pats rimčiausias yra ideologinis konfliktas įvairiose savo išraiškose.

"Šiems konfliktams sprendimų negalima sulaukti per naktį. Jų reikia siekti kantriai prie konferencijų

stalo ir kitur, panaudojant argumento jėgą, ne jėgos argumentą. Tai ir yra pagrindinis Jungtinių Tautų siekimas, "būti centru, kuriame harmoningai koordinuojami tautų veiksmai, siekiant bendrų tikslų".

O iš tų bendrų tikslų Jungtinių Tautų gen. sekretorius nurodė patį svarbiausią — pačios žmonijos išlikimą.

Gen. sekretorius priminė Indijos prezidento sveikinimą, prisijusią šių metų Jungtinių Tautų dienos šventei, kuriame tasai sako, kad "žmonija yra ne tik organizacija, bet ir gyvas organizmas, sujungtas iš vidaus tomis dvasinėmis vertybėmis, kurios neatskiriamos nuo žmogaus vertybės ir laisvės", ir kad "mes nutraukiame tuos nematomus ryšius ir pažeidžiame

žmonijos kūną, jei vienas prieš kitą naudojame jėgą".

Savo mintį ta proga U Thant užbaigė šitaip: Nesvarbu kaip dideli būtų tarp mūsų skirtumai, mes turime bendrą interesą išlikti. Gi pasaulyje, kuris turi atominę bombą, nėra kito pasirinkimo, kaip tik taikingu būdu stengtis spręsti mūsų nesusiurpatimus. Jungtinės Tautos kaip tik ir yra šiuo metu tokia vieta, kur taikingomis priemonėmis rūpinamasi to pasiekti.

* Kauno Zoologijos muziejaus direktorius V. Skudis dalyvavo Taškente įvykusiame III-ajame visos Jungtinių zoogeografų pasitarime. Pasitarimo darbuose buvo atspausdinta ir docento M. Vaitkaus pranešimo tezės apie naminių paukščių ir gyvulių kilmę.

Ona Petrash, lapkričio 2 d. įvykusiame Vienybės spaudos baluje laimėjusi apmokėtą kelionę į Lietuvą, tuo pačiu kartu laimėjo lagaminėlį, simboliškai pasiruošusi kelionei. Ji matoma savo draugų tarpe: (iš k.) Stasys Petrash, Ona Petrash, V. Kalvelis, Petraitienė, Akelienė ir adv. S. Briedis.

S. Narkėliūnaitės nuotrauka

WATERBURY, CONN.

Istorinis koncertas

Sekmadienį, gruodžio 1 d., 5 val. p. p. šv. Juozapo lietuvių bažnyčioje įvyksta istorinis religinės muzikos koncertas. Rengia šv. Juozapo parapijos choras, vadovaujant komp. A. J. Aleksio.

Programą atliks šv. Juozapo mišrus choras ir American Guild of Organists Waterbury ir apylinkės miestų įvairių tautų ir tautybių muzikai bei jų vadovaujami choralai, solistai ir instrumentalistai.

Visi maloniai prašomi skaitlingai atsilankyti, nes visas susidaręs pelnas skiriamas bažnyčios remonto fondui.

Pažymėtina, kad šis skirtingų krikščionių tautybių bei tautų koncertas remiasi Romos Vatikanobalsiu, kuris šiandien kviečia visas tautas ir tautybas vienyti, nes baisioji raudonoji vėtra - komunizmas - dabartinę civilizaciją grąšina sunaikinti. RENGĖJAI

— "Kalba Vilniaus akmenys" — tokio pavadinimo, 238 psl. knygą parašė J. Karosas. Autorius skelbia atsiminimus iš 1926 -- 1931 m. gyvenimo Vilniuje, garbina kom. partijos veiklą, skiria nemažą vietos Vilniaus miesto ir krašto gyvenimui bei Laikinojo Vilniaus lietuvių komiteto veiklai (žinoma, iš komunistinio taško) nušviesti bei jos nariams apibūdinti.

Pavasario EKSKURSIJA Į LIETUVĄ

PER W. RASK - RASČIAUSKO VADOVAUJAMĄ

Wide World Travel Agency

iš New Yorko išskrenda 1964 m. balandžio 6 d.

KELIONĖS MARŠRUTAS BUS PASKELBTAS ARTIMIAUSIU LAIKU. BUS LAN-
KOMASI BRIUŠELYJE, MASKVOJE, 7 DIENOS VILNIUJE, PARYŽIUJE IR KT.
Norintieji lankytis Varšuvoje, Romoje ar Londone prašomi pranešti.

Kaina vienam asmeniui - \$969.40

(Vykstant tarp gegužės 1 ir rugsėjo 30, kelionė apie 400 dol. brangiau)

PADENGIA KELIONĖ LĒKTUVU Į ABI PUSES, VIESBUČIUS, MAISTĄ (išskyrus
Paryžiuje), SUSISIEKIMĄ SOSTINĖSE, VIZAS.
Susidariusi grupei iš 15 ar daugiau asmenų, už kelionę bus nuolaida.

REZERVUOJANT VIETĄ ĮMOKAMA 100.00 RANKPINIGIŲ.
Čekiai išrašomi Wide World Travel Agency ir siunčiami į

VIENYBĖ, 192 Highland Blvd. Brooklyn 7, N. Y.

Prašome kreiptis į Vienybę ir kitais ekskursijos klausimais.

Kas yra Biržiškų priešai

Mūsų Vytis š. m. 4-tas nr. išleistas M. Biržiškai paminėti.

Tikrai puikus sumanymas, nuoširdžiai išpildytas, teikiąs daug nauja ir brangaus kiekvienam lietuviui, o ypač biržiškiniui. Skautų idėjoms reikia pritarti ir jas remti.

Gaila, dviejose vietose skaitytojas nustebinamas ir net suerzinamas.

Pikta, palyginus prof. Viktoro Biržiškos biografiją, 7-nyų eilučių su toliau įdėta Žymanto biografija, 15-kos eilučių. Kodėl? Ar Žymantas daugiau kaip du kart svarbesnis ir reikšmingesnis už Biržišką? Koktu, kad prof. V. Biržiškai net profesoriaus titulas pavogtas; nutylėta, kad jis kur mokykloje ar universitete dėstė, kad jis kur kokias pareigas ejo, kad lenkų kalėjime kentėjo, kad aukštu karininku buvo. Nemokšiš-kai kalbama, kur jis gimė, kur mokėsi ir nemokšiš-kai

užsiminama, kad jis matematiką dėstė, kad jis autorius kurtų veikalų.

O žiūrėkite, kas parašyta apie Žymantą! Kiek jis sau (tik jis pats tal galėjo rašyti!) titulų pririnko, kaip save išaukštino. Jis kelia aikštėn vos kada gimusius ir tuojau numirusius komitetus, komisijas, delegatūras (I), vadovybes ir visokią kitą demagoginę bombastiką, o kur koks jo darbas atliktas?

Tokią nesaiką prof. Viktoro atžvilgiu gali tik Biržiškų priešas turėti.

K. A. GIRVILAS
Chicago, Ill.

Yra du pasauliai; mellės ir keršto. Mylėdamas niekada nesigailėsi. Degdamas kerštu, naikini pats save ir griauni mellės kelius į savo ir kitų širdis.

THE

Tel TAYlor 7-9842

Arlington

385 Arlington Ave.
Brooklyn 8, N. Y.

Restaurant

Ona ir Jonas Valaičiai

VIENYBĖ, 1963 m. lapkričio 15 d.

LIETUVIŠKOJE CHICAGOJE

* DAIL. BR. MURINO ir dail. M. Šileikio paveiksai (po vieną) yra išstatyti Chicagos vidurmiestyje esančiame Home Federal banke (State ir Adams gatvių kampas). Šlame banke parodą suorganizavo All-Illinois Society of Fine Arts, Inc.

MARIJA ir MYKOLAS GALECKAI atvyko iš Argentinos ir apsigyveno pas dukrą ir žen-tą Aldoną ir Kazimierą Černiauskus - irgi buvusius Argentinos gyventojus.

8 KUN. JONAS JUOZUPAITIS pradėjo eiti Concordia evangelikų liūteronų parapijos klebono pareigas. Šiai, 1891 m. įsteigta pa-rapijai (bažnyčia yra prie Belmont ir Wash-tenaw gatvių), priklauso apie 700 narių. Pa-maldos laikomos anglų ir vokiečių kalbomis. Kun. J. Juozupaitis iki šiol dirbo Waterbury mieste, Conn.

* MAMERTAS PLECHAVIČIUS, miręs Chi-cagoje, buvo čia palaidotas lapkričio 2 d. Jis yra gen. Pov. Plechavičiaus brolis.

* VYTAUTAS BELIAJUS, tautinių šokių specialistas ir žurnalo Viltis leidėjas bei redaktorius, buvo užsukęs paviešėti Chi-cagon. Jis gyvena Kalifornijoje.

* DR. JOSEPH JEROME, Liet. Prekybos Rūmų pirmininkas, kartu su žmona, išvyk- ilgai kelionei po pasaulį.

* NAUJIEŅOS (1963 m. lapkričio 8 d.) skel-bia įdomią žinią: "Palaimintas Alvudas (Amerikos Lietuvos Vaiko Ugdyimo ir Au-

klėjimo Draugija, Red.) Pranešama, kad Al-vudas su visais savo nariai ir įvairario-pais rėmėjais gavo iš paties popiežiaus Pau-liaus VI palaiminimą, kurį žigeidaujantieji galės pamatyti Gage parke kitą sekmadienį lapkričio mėn. 17 d."

* ONA KRIKŠČIŪNIENĖ, ilgą laiką dėščiu-si Chicagos Aukšt. Lituaniškos mokykloje, iš aktyvaus darbo pasitraukė.

* DISKUSIJOS, liečiančios lietuvių išlai-kymą, yra rengiamos gruodžio 14 - 15 d. Jaunimo Centre. Čia kviečiami dalyvauti Chicagos bei kitų vietovių lietuvių organi-zacijų atstovai.

* CICERO AUKŠT. Mokykla paremti lapkri-čio 30 d. šv. Antano parap. salėje yra ren-giamas vakaras - balsus.

* LIET. EVANGELIKŲ Spaudos Centras lapkričio 10 d. McKinley parko pastate buvo suruošę Martyno Mažvydo minėjimą.

* ALICE STEPHENS, muzikė ir muzikos mokytoja, chorų dirigentė, yra priimta į muzikos mokytojų organizaciją - The Na-tional Catholic Music Educators Assn.) Šios organizacijos centrinė vadovybė yra Washington, D. C.

* ĮVAIRIAS ŽINIAS bei pranešimus iš Chi-cagos ir apylinkių galima perduoti raštu ar telefonu Vienybės redaktoriui ir atstovui Chicagoje Edvardui Šulaičiui, 1320 S. 48th Ct., Cicero 50, Ill. Tel. OLYmpic 6-1357.

Chicagietė Laima Paskomicaitė, A. S. Centro valdybos vidaus sekretorė.
Edv. Šulaičio nuotrauka

STUDENTŲ ŽINIOS

* STUD. ATEITININKŲ Sąjungos Centro valdybą suda-ro: Jonas Boguta - pirm., Laima Paskomicaitė -- vid. sekretorė, Austė Pallokaitė -- užsienio sekretorė, Jo-nas Salčius - išd. Kiti val-dybos nariai: Algis Šaulys, Vladas Mellinis, Zita Alaci-naitė.

paskaitos ir simpoziumas apie L. S. S. veiklą tarp-tautinėje plotmėje Seštadie-nį bus nagrinėjama tema: "L. S. S. vidaus struktūros sustiprinimas." Taip pat yra rengiama pramogų bei kitų pajavairinimų.

* LIETUVIŲ STUDENTŲ Sąjungos šių metų suvažia-vimas įvyks lapkričio 28 - gruodžio mėn. 1 d. New Yorke. Penktadienį bus dvi

* KORPI GINTARO vado-vybėje dirba šie asmenys: Liudas Šlenys, Gintaras Rėklaitis, Austelė Bukienė, Marytė Mažeikaitė, Sa-rūnas Tauras.

Garsėjanti pianistė

70 mylių nuo Chicagos - Demont, Ind. (ar-timiausias paštas - Wetfield, Ind.) gyvena Leona ir Ben. Lauraičiai, kurių 19 m. am-žiaus dukra Leona garsėja muzikos pasau-lyje. Ji plačiai reiškiasi piano srityje ir prieš kiek laiko pasirodė viename koncerte didžiulėje Orchestra Hall Chicagoje.

Leonos talentu susidomėjo "Artists' Show-case" televizijos programos (matoma Chi-cagoje kiekvieną sekmadienį nuo 1:30 val. p. p. per 5-tą kanalą) vedėjai, pakviesdami ją audicijai. Rezultatai tuo tarpu dar neži-nomi, bet reikia tikėtis, jog jai nusišypsos laimė (kiekvienoje programoje pasirodo tik 2 talentai).

Chicago Sun-Times sekmadieninis priedas Midwest, lapkričio 4 d. laidoje, rašy-damas apie aukščiausią minėtąją televizijos programą įdėjo ir Leonos Lauraitytės nu-otrauką, darytą audicijos metu.

Įdomu, kad jaunos pianistės motina yra muzikė, kuri lavina ją ir kitus jaunuolius muzikoje. O pati jaunoji Leona, baigusi gro-žio specialisčių mokyklą, dirba grožio sal-lione, o muzikai tegali skirtitiek laisvalai-kius.

Leonos senelis yra buvęs lietuvių parapi-jos Cicero vargoninku; jos motina yra Ci-cero lietuvių senųjų ateivių veikėjo Kazio Deveikio brolio Petro (jau miręs) duktė, eš

Pianistė Leona Lauraitytė

VEIKLUS CICERO LIETUVIS

Cicero lietuviai džiaugia-si, savo tarpe turėdami jau nejauną (72 m. amžiaus), bet darbštų tautietį Kazį Deveikį. Jis dar ir šiandien kru-ta keliose lietuviškose orga-nizacijose, siunčia žinių spaudai apie Cicero lietu-vius.

Daug šis malonus lietuvis yra matęs ir girdėjęs, gy-vendamas Dėdės Samo žemėje. Atvyko Amerikon 1907 m., o 1910 m. atsikėlė Ciceron ir nuo to laiko pa-liko ištikimas šiai vietai (tiesa, trumpam laikui buvo išsikėlęs Chicagon, o kelias savaites išgyveno Detroite). Jis čia perėjo ne vieną fab-riką, matė nemažą vargų, išgyveno ir džiaugsmingų valandų.

Užaugino 4 vaikus: 2 sū-nus ir 2 dukras. Vieną iš sūnų - Kazį (gerai pažįsta-mą buvusį Margačio radijo programos pranešėją) jau palaidojo. Palaidojo ir pir-mąją žmoną, tad senatvės dienas leidžia jau su antrą-ją, bet pats dar vis tvirtas,

Kazys Deveikis

greitas ir linksmas. Nema-ža jo draugų kasdien vis apleidžia gyvųjų gretas, o jis juos palydi į amžino poilsio vietą. Vyksta senoji lietuvių armija Amerikoje, kurios geru karliu yra Kazys Deveikis, kuriam linkėtina dar ilgai darbuotis savųjų labui.

MUMS RAŠO

Didž. Gerb. Redaktore, S. m. lapkričio 1 d. Jūsų redaguojamoje Vienybėje tilpo informacija apie š. m. lapkričio 25 d. VLIKo 20 metų sukaktį.

Šis pranešimas mane nu-stebino. 1943 m. lapkričio mėn. VLIKas dar negalėjo egzistuoti.

VLIKui susikurti 1944 m. vasario mėn. privertė Vie-tinės Rinktinės organizavi-masi; ir buvusio Ministerio P-ko kun. dekanı V. Mi-rono pastangos (žygiai).

Taigi, ir VLIKo gimtadienis galėjo būti tik vasario mėn., bet ne anksčiau.

Jūs gerbiat, A. ŠOVA
New Britain, Conn.

* Kristijono Donelaičio vardu žadama pavadinti viena gatvė Maskvoje. Tai daroma ryšium su Done-laičio 250 metų gimimo su-kaktim, kuri bus minima 1964 m.

MENO KONKURSAI ATIDEDAMAS IKI 1964 M.

L. A. Menininkų klubas, susitaręs su Čiurlionio Galerijos vadovybe, 1863 m. sukilimo šimtmečio proga skelbia 1941-1950 m. lietuvių tautos sukilimui ir partizaninėms kovoms pavaizduoti dailininkų darbų ta tema konkursą.

1. Konkurse gali dalyvauti visi laisvame pasaulyje gyvenantys dailininkai-tapytojai grafikai, skulptoriai, kerami-kai, dekoratoriai, architektai ir kt.

2. Už geresnį kūrinių skiriama 1,000 dolerių premija, antroji premija - 500 ir trečioji - 250 dol.

3. Premijuoti kūriniai paliks Čiurlionio galerijos nuosavybe.

4. Jury komisija numatyta sudaryti kviečiant Liet. Dailės Instituto, Amerikos Lietuvių Dailininkų Sąjungas atstovus, Čiurlionio galerijos ir visuomenės atstovų;

5. Tapytojų darbai neturi būti didesni kaip 72 colių pla-tumo, skulptūros ir kita technika atlikti darbai neaukš-tesni kaip 72 colių. Sunkiai pervežami darbai pristatomi pačių autorių priemonėmis ir lėšomis. Nepremijuoti dar-bai bus grąžinami autoriams Čiurlionio galerijos lėšo-mis.

6. Visi atslystę kūriniai, vaizduoją 1863 m. sukilimą ir 1941-1950 m. partizanines kovas, bus išstatyti tam tikslui organizuojamoje specialioje parodoje.

7. Visi tam tikslui skirti kūriniai privalo būti pristat-tyti iki 31 kovo, 1964 m. imtina.

8. Paveikslus siūsti ar smulkesnių informacijų teirau-tis šiuo adresu - Čiurlionio Galerija, 5620, So. Claremont Ave., Chicago, Illinois.

Šis meno konkursas teko atidėti, nukelti iš š. m. gruodžio mėn. į 1964 m. pavasarį balandžio mėn., nes daugelis dailininkų pagelidavo ilgesnio termino, kad galėtų sukurti tinkamus darbus, be to, šis pratęsimas duos progos dalyvauti ir kitose valstybėse gyvenantiems lietuviams menininkams.

L. A. MENININKŲ KLUBO VALDYBA
ČIURLIONIO GALERIJS VADOVYBĖ

Cosmos Parcels

Express Corp.

Licensed by Uneshposyltorg

DABAR LAIKAS SIŪSTI DOVANŲ SIUNTINIUS

ŠVENTEMS SAVO GIMINĖMS IR DRAUGAMS

LIETUVOJE ir kitose dalyse SOV. SĄJUNGOJE

VISI SIUNTINIAI APDRAUSTI - GAVĖJAS NIEKO NEMOKA

TURIME SKYRIUS VISUOSE DIDMIEŠČIUOSE

Dėl informacijų ir nemokamo kainaraščio rašykite - telefonuokite

COSMOS Parcels Express Corp.

45 WEST 45th ST., NEW YORK 36, N. Y.

Telefonas CI 5-7905

VIENYBĖ

The oldest Lithuanian newspaper in the world established by Juozas Paukštys in 1886, is published weekly by Valerie Tysliava and Juozas N. Tysliava at 192 Highland Boulevard, Brooklyn 7, N. Y. Tel.: APplegate 7-7257. Executive Editor: Valerie Tysliava, Editor: Salomeja Narkeliūnaitė; Senior Editor: Vytautas Širvydas. Entered as Second Class Matter October 23, 1907, at the Post Office of Brooklyn, N. Y. Subscription rate: \$7.00 for one year. Three weeks' notice is required to change a subscriber's address. Advertising rates on application. All rights are reserved and no part of this newspaper may be reproduced without the consent of the Publishers. All manuscripts submitted are subject to editing by the Editor.

MES

VYTAUTAS ŠIRVYDAS

Atkelta iš 1 psl.

Apie gyvenimą Lietuvoje informaciją gaudydami, nesirūpiname patirti, kas lietuviui ten svarbu ir įdomu, bet žiūrime tik, kas mums svarbu bei įdomu. Todėl pražiopsome daugelį progų ištikrųjų suprasti dabartinį Lietuvos gyvenimą ir jį, gali būti, paveikti. Taip manė inž. D. Šatas, paskaitoje Santaros-Šviesos akademikams Bačiūno ūkyje.

29-tas Lietuviškos Enciklopedijos tomas tiek pat kupinas įdomios lietuviui medžiagos ir tiek iškelia senųjų Amerikos lietuvių darbus ar asmenis. Pavyzdžiui, nieko apie žymų Opera Group direktorių Bostone (Enciklopedijos kaimyną!) Praną Šidlauską (nežino ir ką dabar kur veikia Visuomis-Šidlauskas).

Nežino, kad Šeinius buvo priverstas savo pirmąją apysaką "Kuprelis" spausdinti Amerikoje: ją išspausdino Vienybė 1913 m. Suvalkų sutartį aprašant apie Bačiūno išleistas svarbus šaltinis: B. K. Balutis, Vokiečio Sudermano teatro veikalą Joninės, K. Puidos vertime, išleido Vienybė 1912 m. Tiesa, Enciklopedijos redaktorių gal nėra ko per daug kaltinti, nes kurgi sėms žinių apie senuosius Amerikos lietuvius, čia gyvenusius iki naujieji atvyko? Ypač, kad net sėmiant, kaip, pavyzdžiui, apie J. Sutkų, "pamirštama" paminėti iš kurio senųjų Amerikos lietuvių leidinio informacijos pasiėmė.

Auksiniai rudens lapai prie poeto kapo... Vienybės red. S. Narkeliūnaitė prie Juozo Tysliavos kapo Pasų kapinėse šiemet spalio viduryje.

Girnakalis:

IŠ KAIRĖS IR IŠ DEŠINĖS

Kova su Maskvos agentais

Draugas paskelbė rašinį, pavadintą "Maskvos agentai veržias į tremtinių tarpą" (atrodo, čia turėtų būti "... į tremtinių tarpą"). Straipsnis pasirašytas ELI, apie ką pranešame vėlesniu slapyvardininkų priešams. Atpasakoja esto Hamano istoriją: nežinia kaip iš Sovietų Sąjungos atvyko į Švediją, labai gerai užsirekomendavo, buvo įtartas bolševikų agentu, šią vasarą prapuolė, o vėliau atsirado ... Sovietų Sąjungoje.

Politinių avantiūristų istorijos, siekiamai ir veiklos metodai negali lietuvių nedominti. Ir iš lietuvių laisvinimo įstaigų vienas kitas pareigūnas "repatrijavo". Niekas negali užtikrinti, kad dar kam nors neužeis noro "repatrijuoti". Tik reikia sugebėti tokius žmones prieš tai taip užmaskuoti, kad jie galėtų net į laisvinimo įstaigas įsimontuoti. Iš kitos pusės -- laisvinimo įstaigoms ir žmonėms reikia apskurimo ir sugebėjimo vilką matyti ir per avino kailį.

Bet kiek išsivijoje šis klausimas nėra tinkamai rimtai pastatytas ir sprendimai labai abejotini, matome iš to, kad aiškiniamo darbo imasi tam tikra spauda, tą darbą riša su savo kromelio interesais, Pvz., Draugas tuojau kreipia akis į kultūrinių ryšių šalininkus. O čia yra gan negudru kreipti akis į tuos, kurie patys į save kitų akis atkreipia.

Draugas išdėsto Hamano istoriją ir visai logiškai pereina prie lietuviškojo Morkaus, mūsų manymu, apie Morkų kalbėti dabar jau kiek per vėlu. Daug išmintingiau būtų uostinėti, kur dar dabar galėtų būti tylių ir ramių pareigūnų, kurie ar tai kokius protokolus rašinėty, ar kitokį pagalbinį darbą didžiųjų tarpe dirbtų, ar nors po "politikų" ratelius sukintų, o širdyje puoselėtų repatrijavimo viltis.

Iš mūsų pusės tai tėra tik žmogiškas smalsumas, bet kam kam budėti ir labai praverstų.

Draugas sakosi žinas, jog "Morkaus keilis suka ir ne vienas 'kultūrinių ryšių' skatintojas. Kai kurie tokių važinėjo net į Lietuvą atlikinėti 'specialių uždavinių'". Vat kaip čia Draugas subliūdijo: pirma -- Morkus kultūrinių ryšių šalininku visai nepasireiškė, antra -- kultūrinių ryšių šalininkai nėra subolševikėjimo šalininkai (tiesa, kultūrinių ryšių šalininkai ligi šiol yra galimi aptarti tik susumuojant ligšiolinius pasireiškimus).

Mūsų žiniomis, sensacijų nereikia laukti. Visų pirma, kur ir pasiseka surasti pasisakantį už kultūrinius ryšius su Lietuva, tai vis tokie, kur net ir nebando šletis prie išsivijos politinių įstaigų. Kad ir kas kalba apie kultūrinius ryšius, tai vis nujaucia, jog nušliužimas į aną pusę reikėtų daug daugiau, negu tikėjimo pakaitimą. Žmogui svetima kultūra pavyksta daugiau ar mažiau pažinti, bet labai sunkus procesas vienos kultūros nustoti, o kita persimti. Tai kiek įmanoma, kal perimamoji kultūra žymiai turtingesnė už turėtają.

Kalbant apie ryšius su bolševikais, gali būti kitų labai svarbių aplinkybių, kaip: tėvynės ilgesys, pasilikusieji artimieji, išsivijoje sunki ekonominė būklė ar nepritapi-

mas prie gyvenimo ir pan. Bet šių aplinkybių nereikia rišti su kultūrinių ryšių idėja.

Maskvos agentų išsivijos tarpe problema turi sau daug artimesnio už kultūrinių ryšių problemą. Agentams labai giminingi tie, kur bet kokia proga sutikta tarybinį žmogų bando atversti į kapitalistinį tikėjimą. Labai panašūs į agentų verbuotojus tie, kur bando laiškais ar sluntiniais pasiekti Lietuvos žmoguje pažadinti tarybinį priešą.

Reikia siekti, kad tiek iš vienos, tiek iš kitos pusės kultūrinių ryšių problema būtų visu galimu griežtumu atbajama nuo agentų problemos.

Tiesa, su Chicagos Draugu ginčytis tai vis tiek, kaip su atbulu kirviu medį tašyti: yra balso, nėra skiedry.

Irgi ūkininkai

"Lentvario stotyje po atviru dangumi guli 20 tonų fosforo miltų... Kaišiadorių stotyje sukaupti 300 tonų fosforo miltų, 100 tonų kalio druskos ir 100 tonų kalcino. Šalia šio kalno stūkso kitas -- kalkių kalnas, priklausęs melloracinės statybos valdybai. O truputį atokiau -- "Naujo kelio" "Palomeno" kolūkių kalvos. Jos susidarė iš tų pačių kalkių trašų... Lietūs plauna ir plukdo į griovius "Raudonosios žvaigždės" kolūkių fosforo miltus ir "Auseniškių" kolūkių superfosfatą. Rūdiškių stotyje guli fosforo miltai, gauti Merkio tarybinio ūkio adresu, ir 50 tonų trašų, priklausančių Aukštadvasio žemės ūkio technikumui ... -- Taip rašo "Komjaunimo tiesa" š. m. Nr. 212. Žodžiu, išsitas geležinkelio ruožas liudija, kad toje apylinkėje tarybinio ūkio vadovai nededa dabon žemės ūkio vertybių sunykimo. Blogiausia, kad tokio ūkininkavimo pavyzdžių apstu ne tik toje vienoje apylinkėje ir ne tik vienais šiais metais. Ir kažin, ar trašų reikaluose apsilaidimas yra vienintelis tų ūkio vadovų apsilaidimas?

Tai atrodo, kad čia yra viena iš priežasčių, dėl kurių Tarybų Sąjunga šiemet priversta, pirkis duonos pas kapitalistus. Pats Chruščėvas ir visi Sovietų central rūpinasi žemės ūkio našumu, žemės ūkio produkcijos gamintojas visgi yra ne Chruščėvas, bet eilinis kolūkių darbininkas. Tasa! darbininkas gali visas savo jėgas įdėti ūkio našumui pakelti. Bet ką jis gali padaryti, kad ne iš jo kaltės žlugdomos ūkio vertybės, kad nėra savo pareigas atliekančių organizatorių?

Sovietuose yra įprotis daugelį nedorybių, kaip savanaudiškumas, turto grobstymas, apsilaidimas pareigose ir t. t., priskirti paveldėjimui iš buržuazinių laikų. Deja, ūkio vadovų apsilaidimas ir nesugebėjimas organizuoti yra ne buržuazinių laikų paveldėjimas, bet pačios tarybinės santvarkos produktas. Vadų tarpe čia retai surasi senesnį žmogų, dažniausiai vis jauni tarybinės mokyklos ir tarybinio gyvenimo auklėtiniai, partijos ar komjaunimo nariai.

Tęsiama 5 psl.

Nauja knyga apie pilietybę

Amerikos Taryba Tautybių Tarnybai, tautinė nepelno organizacija, užsiimanti emigracijos ir natūralizacijos problemomis, 1963 m. birželio mėn. išleido naują peržiūrėtą knygą "Kaip tapti JAV-ų piliečiu" laidą.

Knyga apie natūralizaciją nurodo reikalavimus pilietybei gauti, aprašo kiekvieną natūralizacijos proceso žingsnį ir nusako, ką noris gauti pilietybę turi atlikti, kad taptų piliečiu, 128 puslapių knygoje taip pat, šalia Konstitucijos ir Nepriklausomybės Deklaracijos, yra ir specialus 130 klausimų ir atsakymų skyrius apie Amerikos istoriją ir valdžią, kaip pagelbinė studija pilietybės egzaminams pasiruošti.

Knyga "Kaip tapti pili-

čiu", parašyta anglų kalboje, suteikia informaciją apie eilę dalykų, kuriais gal tapti piliečiais asmenys labai susirūpinę ar klaidingai supranta, kad jie jiems užstoja kelią tapti piliečiais. Nors ir yra tiesa, jog Amerikos pilietybė nėra nei lengvai duodama nei lengvai pasiekiama, o tačiau ją gali daugumas, išskyrus mažą skaičių, gauti. Ypač senesnio amžiaus žmonės yra linkę trauktis nuo žingsnio, kuris jiems atrodo sunkiai įmanomas. Tai dažnai tiesa tais atvejais, kurie nemoka anglų kalbos. Daugumai senesnių žmonių nėra žinoma, kad jie gali, tam tikromis aplinkybėmis, būti atleidžiami nuo anglų kalbos mokėjimo.

Ši pagrindinė knyga taip pat suteikia informaciją

apie komplikotas technines problemas, su kuriomis susiduria mokytojai, visuomeninės darbuotojai, advokatai, bibliotekininkai ir kiti specialistai, padeda emigrantams tapti Amerikos piliečiais.

1922 m. pirmą kartą išspausdinta knyga "Kaip tapti JAV-ų piliečiu" yra tapę standartiniu šios srities veikalu. Dabartinė pagrindinė peržiūrėta 20-ta laida apima daugelį pakeitimų, padarytų JAV-ų natūralizacijos įstatymuose nuo McCarran-Walter Emigracijos ir Tautybės Akto pravedimo 1952 m. Knyga kainuoja vieną dolerį (\$1.00) ir ją galima gauti, parašant Amerikos Tarybai Tautybių Tarnybai (American Council for Nationalities Service), 20 West 40th St.,

SVEČIUOSE PAS ARGENTINOS LIETUVIUS

Salomėja Narkėliūnaitė

Tęsinys

Argentinos Lietuvių Balso būstinė — dviejų aukštų namukas su vienu įėjimu iš J. L. Suarez gatvės. Duris puošia metalinė iškaba su tamsių raidžių įrašu: ma-
žytėm raidėm viršuje "Ar-
gentinos Lietuvių" ir apa-
čioje didelėm raidėm
"BALSAS".

Pro duris įėjus, tuojau pasigirdo šunų lojimas. Mat, sargiškai sujuto, kad svetimų žmonių esama. Bet jie greitai apsiraminę, o vėliau su jais ir "susidraugauti" pavyko.

Anksčiau neturint progos pamatyti argentiniečių namų, man dabar buvo įdomu stebėti, kaip gyvenama krašte, kur žiemos mūsų prasme niekad nėra ir kur kaip tik dabar buvo žiema, kaip man aiškino.

Mane net juokas ėmė iš tokios jų žiemos. Sakiau jiems: "Kokia ten žiema, jei sniego nėra". Bet vėliau ir aš truputį tą jų "žiemą" pajutau, nes man, atvykusiai iš New Yorko karščių (prisimenate rugpjūtį!), visdėlio buvo viduje vėsoka, nors ir su vilnoniais kostiumais. O tuo tarpu Ožinskių sode nuoko citrinų ir mandarinių.

Bet, jei pas juos būtų tokia žiema, kaip, sakysime, New Yorke, tai ir jiems reikėtų savo namus kitaip statyti.

Patiko man jų prieškambaris. Jisai, vietoje mūsiškų linoleumų ar kilimų, buvo plytelių grindinys (tokių kaip vonioje). Tomis plytelėmis buvo išgrįstas visas plotas, esąs tarp dviejų trobesių, kurių viename gyveno Ožinski, o kitame buvo spaustuė ir redakcijos bei administracijos patalpos.

Tame prieškambarėje, kaip vėliau pamačiau, ir buvo BALSŲ oficialioji vieta. Čia stovėjo gana senoviškas rašomasis stalas, telefonas, pora kėdžių. Į durų pusę buvo platus stalas su didele dekoratyvine gėle, o ant stalo paskleista lietuviškos spaudos, o stenoje — stiklinėm durim spinta buvo pilna lietuviškų knygų su Lietuvos Vytimi pačioje aukščiausioje vietoje.

Čia balsiečiai sutinka ir priima savo svečius, kai jie ateina su skelbimais, medžiaga laikraščiu ar atneša prenumeratą. To prieškambario tik trys šonai ir lubos dengtos, o viena siena atdara ir pro ją patenki į kiemą, irgi panašiom plytelėm grįstą, iš kurio iš vienos pusės durys į virtuvę, o tiesiai einant — į spaustuė.

Mane pirmiausia veda pro paradinę duris į salioną, kuris, kaip vėliau sužinojau, vadinamas "Tulpe". Laisvalaikiais, o ypač ant-radieniais čia Ožinski priima savo svečius. Mane šeimininkai kviečia jaustis "kaip namie". Čia laikinai palieku dalį savo daiktų ir lipu su Ožinskiene į antrą aukštą, kur yra man kambarėlis. Vėliau sužinojau, kai tai red. Kastanto Norkaus kambarys, ir aš jį buvau išvietinus net dviem savaitėm. Per tą laiką jisai miegojo "Tulpėje" ant sofos.

Man labai patiko "Tulpė". Čia viskas išdabinta lietuviškais motyvais ir spalvomis ir aplinkui atrodė kaip kokiame muziejuje, jei kampe nebūtų matęsi TV priimtuvo.

Ant vienos sienos kabėjo pianisto Kuprevičiaus tėvo tapytas Ožinskienės paveikslas, vaizduojąs ją tautiniame kostiume.

Mačiau aš ją ir gyvą lietuviškuose drabužiuose, kuriuos ji pati išsisiuvinėjo, ir man atrodė, kad gyvenime Ožinskienė daug gražesnė, gyvesnė ir įdomesnė nei ją vaizdavo paveikslas ar ir bendrai nuotraukos, kurias ligi tol buvau mačiusi.

Per tą mano viešnagė nebuvo progos mudvėm arčiau pasikalbėti tarp tų įvairių skubėjimų iš parengimo į parengimą, iš svečių į svečius, bet kad ir per trumpą mano buvimo laiką ji man tapo labai artima. Pamačiau, kad jos susidomėjimas ir tonas kilo, tiesiog entuziazmu virsdamas, kai kalbėdavome apie lietuviškus reikalus, apie ansamblius, menininkus, knygas ir laikraščius.

Ji ir pati yra dainavusi ir kitaip lietuviškoje veikloje dalyvavusi jau nuo to laiko, kai dar jaunystėje atvyko į Argentiną ir ištekėjo už Ožinsko.

Mačiau ją linksmą ir patenkintą scenoje su Lietuvių Centro ansambliu, kai rugpjūčio 17 d. per BALSŲ sukakties minėjimą ji buvo

Tęsiama 7 psl.

Argentinos Lietuvių Balso leidėja Ona ir Pranas Ožinski laikraščio 35 metų sukakties minėjime su Lietuvių Centro pirmininku Jurgiu Ziberka.

S. Narkėliūnaitės nuotrauka

A. Gričių

sėja ir
piūtis

SATYRINĖ TRIJŲ VEIKSMŲ KOMEDIJA

VEIKĖJAI

BURBULIS - kolūkio "Plačiuoju vieškeliu" pirmininkas
PUTRIUS - buhalteris
ŽVYNIŪTĖ - zootechnikė
NAVICKAS - kolūkietis
KIMSA - kolūkietis
PENIMIS - spekuliantas
DUNDA - draugas iš rajono
ŠOFERIS
BŪBELĖ - su pieno skardinėmis
PASTRIGA - šefuojančios organizacijos atstovas
MAGDALENA - vištininkė
BRONISLAVAS - kolūkietis
Kolūkiečiai ir kolūketės

TĘSINYS

Burbulis. O kiekgi koncentratų mums iki šiol yra tekę?

Putrius (traukdamas iš stalčiaus popierius). Tuoj, Ar kiek buvo paskirta, ar kiek kolūkis parsivežė?

Burbulis (rūsčiai). Ka tu čia dabar... Tuos popierga-
lius, kiek ko parsivežėm, kišk tu į krosnį. Kiek paskirta,
tiek ir pargabenta. Ir kad tokių kalbų nebeišgirsčiau!

Putrius. Suprantu, suprantu, draugas pirmininke.

Telefono skambutis

Burbulis (paėmęs ragelį). Klausau! Taip, pirminin-
kas. Ai Sveikinimai rajonui.. Gerai gyvenam, draugas
Dunda!. Naujienų? Yra ir naujienų... Ne-e, telefonu visko
neišaiškinsi, Netrukus atvyksiu su akivaizdžiais faktais...
Duomenis apie sėją? Tuoj, viskas mano surašyta, čia pat
ant stalo... Taip, šiai dienai.. Kiek pasėta kviečių?
(Delnu uždengęs ragelį, klausia Putrių) Kiek?

Putrius. Aštuoni ha.

Burbulis. Penkiasdešimt aštuoni ha! Kiek miežių?
(Uždengęs ragelį, žiūri į Putrių, laukia)

Putrius. Trisdešimt šeši ha.

Burbulis. Šimtas trisdešimt šeši ha.

Putrius (išsigandęs atsistoja). Suklydai, draugas pir-
mininke!..

Burbulis (uždengęs ragelį). Nutilk! (Telefonu) Ką
sakot, draugas Dunda?.. Virš plano? Virš plano pasėjom
... (Mykia, nesumesdamas, ką sakyti) Šitų... kaip juos...
(Sušunka) Grikių.. Kiek? Keturiolika ha.

Putrius (išsigandęs vėl pašoka). Kokių grikių?

Burbulis (pagrasina Putriui kumščiu, tęsia). Sakot,
grikliai nebuvo užplanuoti? O mes patys ėmėm ir užsipla-
navom. Sveika kolūkiečių iniciatyva... Dar ką? Dar... dar
... (Lubose akimis ieško, ką pasakyti) Da-arr... (kaip
šaute iššauka) Dar suarėme dvidešimt ha pūdymų!..

Putrius (vėl pašoka, springdamas). Kokių pūdymų?
Dabar?

Burbulis (griebia nuo stalo peleninę, užsimoja. Pu-
trius slepiasi už stalo). Dirbam išsirežę, draugas Dunda
... Duomenis raštu? Gerai, pasiūsim. Ir pasirašysim. Abu
su buhalteriu... Pagalbos? Pagalba, žinoma, praverstų
kaip kylantiems iš atsilikimo... Pasiuntėt šefą? Dar
neatvyko. Laukiame, laukiame. Ačiu, draugas Dunda.
Iki pasimatymo, draugas Dunda. (Padėjęs ragelį, rūsčiai
įsistebeilija į Putrių) Aš vadovauju kolūkiui ar tu?

Putrius. Tamsta, draugas pirmininke..

Burbulis. Tai kodėl trukdai man vadovauti? Ko čia
kašai savo trigrašį?

Putrius. Bet... ką gi mes parašysim?

Burbulis. Duomenis. Skaičius.

Putrius. Tai gi bus falsifikacija.

Burbulis. Tu pats falsifikacija.

Putrius. Kai atvažiuos kas iš rajono...

Burbulis. O ko jie čia landžios pas mus. Nusitęsk
glėbį popierių, privaryk skaičių — jiems ir vietoj galvos
sustisuks.

Putrius (proverksmiai). O jeigu ims ir patikrins,
kiek ir ko pasėta — kas tada?

Burbulis. Nebijok. Kol kas patikrins, kol ką... (Ūmai
užsidedęs) Ir ko tu man vis smilkai? Kam aš taip darau?
Visų labui! Kad kolūkis greičiau pasikeltų. O tu?! (Pa-
mąstęs) Kas tokie mus šefuoja?

Putrius. Rajono pramkombinatas.

Burbulis. Šefą mums siūnčia.

Putrius (sužiūra). O kam?

Burbulis. Padėti — kam dar kitam... Juk sėja...

Putrius (pakraipo galvą, atsidūsta). Matai, draugas
pirmininke.. Ką žinai, kaip jie čia padės. Nepatinka man
tie visokie šefai, įgallotiniai, instruktoriai... Bešefuoda-
mi kad tik mums neįkirptų.

Burbulis. Tu kaip tas kiškis: kur tik žiūri — vis
plačiom akim.

Putrius. Tai kad, matai, draugas pirmininke... Tie
mūsų reikalai taip eina, kad krataisi krataisi tos baimės,
o nusikratyti negali. Tik burnelę išmetęs, narsumo įgau-
ni...

Tęsiama 7 psl.

Argentinoj

Atkelta iš 6 psl.

iškviesta pasirodyti su savo jaunų žmonių grupe, kurią ji moko dainuoti. Ansamblio šokiams vadovauja Argentinijoje gimęs jaunuolis Luis Lemberis.

Žinau, kad prieš 30 metų ji buvo sukūrusi pirmutinį lietuvių tautinį šoklį ir dainų ansamblį. Vėliau ansambliui bekuriant šiemas, grupė nustojo veikti, bet pasėta sėkla davė gerų vaisių.

Iš pokarinių ateivių gimė "Daina", o tai nustojus veikti, atsirado "Rambynas" ir prie Centro jos pastangomis suorganizuotas Centro ansamblis. Jo gražia programa turėjo progos pasigėrėti BALSO svečiai per sukurtą parengimą.

Ožinskienės energija reiškiasi ir parengimų praktiškose dalies organizavime. Ji žino ir moka kaip pagaminti lietuvių mėgstamus užkandžius. Kai stebėjusi jos sumanumu ir patvarumu BALSU sukakties vaišių užkandžius berengiant, ji išsireiškė, kad tai yra niekis palyginus su tuo, kas jai tekę dirbti praetyje.

Prisiminė, kad praetyje ir pragyvenimul jai pačiai su vyru tekę ilgus valandas

Ožinskių "Tulpėje" antradienį susirinkę svečiai pasižiūrėti S. Markėliūnaitės atvežtų filmų. Be pačių Ožinskių, šioje nuotraukoje matomi Vienybės skaitytojai Vyt. ir G. Balčiūnai, užsiprenumeravę laikraštį net 2 metams. Toliau Ant. ir Vyt. Mišiūnai su šeimomis, Antanas ir Ona Kairiai su dukra ir anūkais, dr. Danutė Ginterytė su vyru dr. Montorfano.

S. Markėliūnaitės nuotrauka

dirbti valgykloje. "Iš to ir pinigų sukailėme šiai pastogei ir spaustuvei. Negi iš laikraščio gali ko nors pa-

našaus tikėtis" -- aiškino ji man sykį, kai tetrauvausi apie jų ekonomines gyvenimo sąlygas.

Apie jas ir pats Pranas Ožinskas kelis sykų užsiminė, net pabrėždamas, kad jėdviečiai labai patikusi ta vieta

Vienybės leidėjos Tysliavienės įspūdžiuose iš Lietuvos, kur ji rašiusi, jog Lietuvoje tekę pasakoti, kaip nelengvai ji gyvenanti, nes lietuvišką laikraštį leidžianti.

-- Kokia šventa teisybė, -- kalbėjo Ožinskas, tęsdamas, -- iš lietuviško laikraščio, turbūt, jokiame pasaulio kampelyje nebus niekam pavykę turty sukrauti, ką ten sakaū, "sukrauti", net padoriai pragyventi. Reikia kito pašalinio užsiėmimo, iš kurio tam laikraščiui pagalba eitu. Štai, pavyzdžiui, mes atliekame visą eilę spaudos darbų savo spaustuvelyje.

Šalia laikraščio, Ožinskai platina kitų pasaulio kraštų lietuvišką spaudą, plokšteles, Ožinskas net foto ir filmų menu užsiėmė, kas, turbūt, ne tiek pašalinio uždarbio atneša, kiek sumožina išlaidas tuo atveju, jei kitam už panašius patarnavimus reiktų mokėti.

Jei Ožinskienė man atrodė labiau lyriška, tai Ožinskas -- daugiau sausas, karštas tiesiog besiremiaus skaitlinėmis. Jo tvarkingumas beveik pedantiškas. Pas jį viskas gražiai surikiuota, o foto negatyvai surišuoti ir sunumeruoti taip, kad ir nakties dvyliką kurio nors prireikus, gali jį pakelti, ir jis tuojau, net nesudvejojęs, ištrauks reikalingą bylą.

Jo kraštinė medžiaga suklasifikuota. Tik paklausk ko nors apie ką nors, jis tau tuojau ir turi. Tai atsiliepia ir pačiame laikraštyje. Informacija, kaip pastebėjau, kiek liečia faktus, yra labai išsami.

Jam tai ir natūralu atrodė, nes be griežtos logikos tokiame biznyje reikia gero kairi suktis, norint suvesti galą su galu.

Bet iš kitos pusės, Ožinskas, kaip ir Ožinskienė, su žmonėmis yra gyvas ir įdomus, ypač mėgsta anekdotus. Įtemptą darbą dirbant, jė atpalaiduoja nervus. Iki ašarų prisijuokdavau karštais, kai, kur nors važiuojant, automobilyje jam atėidavo eilė ką nors papasakoti.

Ožinskas, atrodo, puikiai pažįsta vietines Argentinos (ir bendrai Pietų Amerikos) ir jos lietuvių veiklos sąlygas.

Tęsiama 9 psl.

Sėja ir piūtis

Atkelta iš 6 psl.

Burbulis. Rašyk tuos duomenis nevapėjęs. Putrius (subruzdęs). Kad iš brigadų dar negautos žinios. Nei vakarykščios, nei užvakarykščios...

Burbulis. Tai ko čia tupi? Bėk ir susirink. Putrius (velkasi palta, aunasi kaliošus, dedasi kepurę ir dūsauja). Dieve, dieve...

Burbulis. Kada tu liausies su tais savo religiniais šūkliais?!

Putrius (susigriebeš). Atsiprašau, draugas pirmininke. (Pasitaisydamas) Ajajai, ajajai...

Bėgdamas pro duris, Putrius susiduria su zootechnike Žvyniute. Ji apsirengusi paprastai, kasdieniniam darbiui.

Putrius. O! panele daktare! Ar aš tamstos nesumušiau?

Žvyniūtė. Tuo tarpu dar ne.

Putrius. Atsiprašau. Kitą kartą pasistengsiu... Žvyniūtė. Sumušti? Putrius. (Išeidamas). Ne-e! Nebeužkliūti.

Žvyniūtė. Kažin ar pavyks mums vieniems kitų neužkliūti...

Burbulis (orus, valdingas, apžvelgia viešnią nuogalvos iki kojų). Tai jūs ir būsite ta zootechnikė? (kiša ranka per stalą)

Žvyniūtė (pasisveikindama). Taip.

Burbulis. Prašau sėstis. Seniai laukiau, seniai.

Žvyniūtė. Aš taip pat seniai tamstos ieškau. Atvykusi paskyrimo raštą palikau čia, kontoroje.

Burbulis. Žinau, kad ateityje išvengtume nesusi-pratimų, iš karto įspėju: mano kolūkyje turi būti tvarka. (Iškėlęs pirštą, pagalvoja) Tvarka ir drausmė. (Dar pagalvojęs) Tvarka, drausmė ir susiklausymas. Kaip karo laive.

Žvyniūtė (kiek suglumusi). Dėl tvarkos ir drausmės ir mano tokie patys norai. Tik jei sakot, kaip karo laive...

Burbulis. O kaip kitaip? Aš kėlu kolūkį ir aš nepakęsiu, jei man kas trukdys. Prašau įsidėmėti.

Žvyniūtė. Gera! Jei tik tas netrukdytas bus kolūkio labui...

Burbulis. O kieno gi kito labui? Buvo jau čia kėli tokie panašūs. Ėmė savo politiką varyti, nuo mano linijos trauktis. Teko atsisveikinti. Taip. O dabar jau galim kalbėtis konkrečiau. Žinoma, tamsta, vykdama į mano kolūkį, šį tą jau girdėjai?

Žvyniūtė (droviai šypsosi). Girdėjau... Apie patį kolūkį mažiau. Bet apie... apie...

Burbulis. Nesivaržyk, apie pirmininką?

Žvyniūtė. Taip.

Burbulis. Tai ką gi išgirdai apie mane?

Pauze

Žinoma, pirmausia mano ūsus pašlovino?

VIENYBĖ, 1963 m. lapkričio 15 d.

Žvyniūtė (juokiasi). Ir ūsus pašlovino.

Burbulis. Visi juos šlovina. O ką sakė? Žvyniūtė (varždamasi). Sakė, garsūs ūsai. Nuo galo iki galo -- trisdešimt du centimetrai.

Burbulis. Dabar jau visi trisdešimt trys.

Žvyniūtė. Kam tamstai tokių ilgų reikia? Burbulis. Autoritetui, gerbiamoji, autoritetui. Be autoriteto kolūkiui nepavardovausi. Sakysim, tamsta į kokį beūsį ar taip žiūrėtum, kaip dabar į mane?

Žvyniūtė. Gal būt, ir kitaip... Burbulis. Žinoma, kitaip! Tai, vadinas, jau būsi pasidairiusi ir su fermomis susipažinusi?

Žvyniūtė (gūžtelėjusi pečiais). Dairausi... Burbulis. Koks įspūdis?

Žvyniūtė (galvodama). Sunku pasakyti. Dar nesusi-vaikau. Pas jus viskas kažkaip kitaip, nei kituose kolūkiuose...

Burbulis. Teisingas įspūdis! Aš jokių pavyzdžių neseku. Mano kolūkis turi būti pats sau pavyzdys. Aš naujus dirvonus plėsiu. Pastebėjai pradus?

Žvyniūtė (nedrąsiai). Dar neužčiuopiau... Burbulis (nustebęs). Dar neužčiuopei? Atsiprašau, kiek tamstai metų, jei ne paslaptis?

Žvyniūtė. Dvidešimt penkeri.

Burbulis. Jaunystė! Tamsta dar kūdikis. Tamstos įžvalgumas dar nėra kaip reikiant užaštrintas...

Žvyniūtė. Taigi dabar ir aštrinuos tą savo įžvalgumą, draugas pirmininke.

Burbulis (šnairai paspokso į Žvyniūtę). Kokia tat prasme?

Žvyniūtė. Visokiomis prasmėmis.

Burbulis. Visokiomis... O reikia tik viena prasme: įsigilinti į mano planus. Įsigilinti! Aišku? Į mano planus ne įsigilinsi, nieko čia neįžvelgsi, -- aštrink neaštrink.

Žvyniūtė. Aš ir noriu, kad tamsta mane supažindintum su savo planais.

Burbulis. Savo planų kiekvienam snargliui nepasakaju. Bet jei tamsta rimtai ketini mūsų kolūkyje dirbti, tai aš juos truputį praskleisiu.

Prasiveria durys, pasirodo kudlota galva. Burbulis moja ranka: "Palauk, palauk." Galva dingsta.

O jei tamsta manai čia pas mus tir-lir-ly, tir-lir-lia, tai geriau šiandien pat atsisveikinkim. Kaip su ankstyvesniais.

Žvyniūtė (truputį sumišusi). Kodėl, draugas pirmininke? Mane ir paskyrė čia dirbti, o ne tir-lir-ly.

Burbulis (pakyla, vaikščiodamas kalba su aplombu). Mano planai eina dviem linijom: pirma -- išauklėti kolūkiečius, kad jie būtų kultūringi, lankstaus proto, sąmoningi, vieningi, o svarbiausia -- drausmingi. Antra -- tiesti tvirtus pagrindus kolūkinės gamybos ateičiai. Kaip tas tams-tai patinka?

Žvyniūtė. Atrodo, verta abiem rantom balsuoti už.

Burbulis. Žinoma! Kolūkiečiams prusinti, kultūrinti, auklėti, drausminti ir cementuoti -- aš įvedžiau šaškes.

Žvyniūtė (nustebusi). Kokias šaškes?

Burbulis. Va šitokias. (Patraukia šaškių lentą) Gal sulošim?

Žvyniūtė. Nemoku.

Burbulis. Turėsi išmokti. Būtinai! Mano kolūkyje kiekvieno kolūkiečio troboje -- šaškių lenta. Senas ar jaunas -- visi turi lošti.

Mano apsilankymas Lietuvoje

Bekalbant apie praeitį, pažįstamus Amerikoje ir bendras dabarties gyvenimo problemas, praslinko vakaras, atėjo laikas skirtis su Griciais ir jų maloniais svečiais. Nemažam būriui palydint, pėsti nuėjome Gedimino gatve iki "Vilniaus" viešbučio.

Po visų tos dienos įvykių E. Mieželaitis visiškai užkimo. Ta proga padovanojau "vaistų" iš Amerikos - bonką Bourbono degtinės. Dar pakalbėjome apie tik ką išėjusią jo eilėraščių rinktinę - "Autoportretas" ir "Aviaeskizai" - dvi knygos viename leidinyje, kuriose poetas po savo keliomis Amerikoje ir kituose kraštuose, pateikia "pilnesnį pasaulio vaizdą" ir vairiau išreiškia "mūsų amžiaus žmogaus emocijas."

Anksčiau buvau skaičiusi premiją laimėjusią Mieželaitio eilėraščių knygą "Žmogus", iš to rinkinio labiausiai gerėdamasi jo poema apie Beethovoną. Turbūt, dėlto susidomėjau ir kita jo kūryba.

Naujame leidinyje poetas vėl apdainuoja savo jausmus, klausydamas simfonijos, muzikantą grojant smuiku, ar ... apelsiną valgydamas.

Kaip pats autorius pasakojo, jo eilėraščių knyga "Žmogus" išversta į šešias kalbas ir atskiri leidiniai išleidžiami Prancūzijoje, Italijoje, Bulgarijoje ir kt. Palinkėjau, kad "Žmogus" pasirodytų Amerikoje anglų kalbos vertime.

APIE GIMINES

Anksti rytą gruodžio 28 d. pabudusi peržiūrėjau savo kelionės tvarkaraštį, nusimaniau, kad mano viešnagė Lietuvoje baigiasi. Beliko vos dvi dienos.

Pagal Cosmos centrinio biuro New Yorke sutvarkytą maršrutą, Vilnių turėjau aplėisti gruodžio 30 d., Maskvoje pernaktavusi gruodžio 31 d., "Aeroflot" lėktuvu išskristi į Pragę (Čekoslovakiją), iš ten tą pačią dieną "Alitalia" lėktuvu į Romą ir, kelias dienas paviešėjusi Italijoje, sausio 5 d. TWA lėktuvu atgal į New Yorką.

Susrūpinau, kaip spėsiu Lietuvoje pamatyti dar visą eilę žmonių, kaip susitvarkyti, kad galėčiau nuvykti į Kauną ir kt. Nors trumpam norėjau užsukti į Biržus, mano Motinos (mirusios Philadelphiaje 1946 m.) gimtinę. Su jos artimaisiais nuo karo pradžios šeima jokių ryšių neturėjo ir nesusirašinėjo, bet, besiruošiant man skristi į Vilnių, mano teta ir dėdė - Kotryna ir Stasys Spokai iš Floridos, paskolinę pinigų kelionei, kartu atsiuntė žinių apie Lietuvoje likusius Motinos gimines.

Bobutė, išgyvenusi per 80 metų, mirė karo metu, o kitų giminių jau mažai belikę. Vistiek dar kartą norėjau pamatyti Motinos tėviškę, prisimindama vaikystės dienas, kai 1926 m. į Ameriką grįžtant, mačiau Motiną paskutinį kartą atsiveikinant su savo Motina. Tada, su savo jaunesnia seseria Onute mažai dėmesio tekreipėme į suaugusiųjų jausmus ir jų reikalus, nes turėjome savo bėdų. Mudvi tada daugiau rūpinomės, kaip apsiginti nuo blusų, kurios neleidavo naktimis miegoti, kaip pabėgti nuo tyžsų, kurios tekinos mudvi vijosi ir taip negalėstingai blauzdas gnaibė.

Iš to paskutinio apsilankymo pas Bobutę nepamiršau dar vienos "tragedijos": to berno,

Aplankau "Pirčupio Motiną", skulpt. Jakubonio sukurtą paminklą, primenantį kaimo tragediją.

kuris apvogė mano Motiną, pasisavindamas jos žiedus, laikrodėlius ir kitas brangenybes, kiek čia buvo ašarų ir susijaudinimo, kai pagautas vagis perpiovė savo rankų gyslas. Bet jį, kiek atmenu, išliko gyvas ir sveikas.

Į Vilnių skridama galvojau aplankyti ir Tėvo gimtinę Jurbarke, taip pat vyro tėviškę Keturvalakiuose, nors jų artimųjų nė pėdsako nestikėjau užtikti. Tėvo ūkio dalis, anais laikais jo prisūstais doleriais jaunesnio brolio tvarkomas, nepriklausomybės laikais buvo nusavintas, kažkokio naujo įstatymo, liečiančio užjūriuose gyvenusių lietuvių nuosavybes Lietuvoje. Vyro žemė, kaip savanorio kareivio paveldėta po kovų už Lietuvos laisvę, kartu su namais, buvo išdraskyta dar prieš bolševikų okupaciją ir parduota iš varžytinių. Jo Motina (mirusi 1956 m.) ir kiti artimieji tada kiekvienas sau nuėjo savo keliais. Jeigu tik būtų buvę laiko, tai visų giminių likimą būčiau ištyrusi savo apsilankymo metu Lietuvoje.

Dėl giminių pasitarčiau su L. Kapočium, kai jį, rytą atvyko į "Vilniaus" viešbutį. Taip rūpestingai tvarkęs mano vyro laidotuves Rusų kapuose, dabar nesivaržiau su juo tartis ir kitais savo reikalais.

Kapočių, kurio Amerikoje nebuvau sutikusi, tik iš mūsų spaudos apie jį žinojau, įsivaizdavau, kaip baisų komunistą, tarnaujantį Lietuvos okupanto naudai. Asmeniškai sutikusi, jis man atrodė labai nuoširdus lietuvis, kuris labai atsidėjęs rūpinasi į Lietuvą atvykusiais turistais.

Ne kartą girdėjau, kaip palankiai jį užtarė Amerikoje gyvenančius tremtinius, apie kuriuos kai kurie jaunesnės kartos lietuviai susidarę nuomonę, kad dauguma bėgusių buvo "nacių talkininkai", vokiečiams padėję naikinti Lietuvą ir žudyti nekaltus žmones. Mane vis stebino, kiek daug naujakurių Amerikoje Kapočius buvo sutikęs savo tarnybos metais Sovietų Sąjungos ambasadoje Washingtone. Pas

Įždavinienes žemėje pastatyti trys kryžiai. Šioje vietoje vokiečiai sudegino 118 Pirčupio kaimo vyrų, moterų ir vaikų.

Skulptorius G. Jakubonis

jį, žinoma, dažniausia buvo kreipiamasi dėl giminių - vieni norėdami juos atsiimti į Ameriką, kiti - savuosius aplankyti Lietuvoje.

VYKSTU Į KAUNĄ

Kapočius pranešė, kad mano viza Lietuvoje pratęsiama, jei noriu, keletai dienų galiu vykti į Kauną. Tuojau pat nusiskubinau pas J. Sutkų, Inturisto atstovą Vilniuje, prašydama pertvarkyti mano kelionę. Visi ragino, kad likčiau iki sausio vidurio, arba bent iki rašytojo M. Putino 70 m. amžiaus sukakties minėjimo. Deja, negalėjau, nes skridau papigintu terminuotu bilietu. Vilnių turėjau aplėisti nevilčiau sausio 4 d., nes kitaip būtų reikėję primokėti už bilietą porą šimtų dolerių, kurių neturėjau.

Dar kartą bandžiau telefonu susisiekti su New Yorku, norėdama pranešti apie pasikeitimus mano kelionėje, taip pat įspėti Narkėliūnaitę ir sūnų, kad atšauktų sausio 12 d. rengiamą koncertą Brooklyno Academy of Music, į kurį buvau pakvietusi J. Galdelį ir jo vadovaujamą Bostono lietuvių chorą su "Kantata apie Lietuvą". Jaučiau, kad tas koncertas gali duoti nemažą nuostolį, nes kantatos mėgėjų mūsų visuomenėje ne taip daug. Ir šiuo kart nepavyko New Yorko pasiekti, telefonistė vis aiškina, kad laidai perkrauti, iš čia Amerika atrodė tokia tolima ir nepasiekiamą, pajutau ką reiškia gyventi už geležinės uždangos...

Prie telefono sugalėjau beveik pusdienį. Tą pačią dieną atsirado proga išvykti į Kauną automobiliu. Pakelulį, sustojome Pirčupiuose, tame pagarsėjusiame kaime, kurio gyventojai vokiečių okupacijos metu, buvo sudeginti.

Aplankiau O. Uždaviniene, vieną iš nedaugelio to kaimo gyvenusių, išlikusių gyvų. Užtikau ją pešant žąsį. Ji ruošėsi Naujiejiems Metams. Pradėjusi kalbėti apie Pirčupio tragediją, moteris apsišverkė. Užsivilkusi kaillus, nusivedė mane į alkātę už jos trobos, kurioje žuvusių vyrų, moteris ir vaikams buvo pastatyti trys kryžiai.

Kiek toliau, toje sniego apgaubtoje aplinkoje, pamatiau skulptoriaus Jakubonio sukurtą paminklą "Pirčupio Motiną". Menininko sukurtą Motiną, sugniaužusi kumštį ir giliu skausmu veide, kiekvienam primena kaimo tragediją.

Būs daugiau

Kas toji psichoterapija

DR. J. ŽIRGULIENĖ

Psichoterapija yra ilgas išsikalbėjimas, išnarpliojimas visokių konfliktų, daugiausia pasąmonėj esančių. Tai supratimas šeimos nuotaikų, nusistatymų ir panašiai.

Čia mūsų žmonės daro didžiausią klaidą, drovėdamiesi išlieti gydytojui intymiausių savo pergyvenimus, troškimus bei nepasisekimus. — "Išpažinties — tai aš eisiu pas kunigą, o ne pas daktarą!" — tūlas psichiatrinio gydymo nesuprasdamos, nemediciniškai kalba, ir per tai savo galimą pagijimą atitolina. Išpažintis, tiesa, irgi yra psichoterapija. Bet sunkiais atvejais, psichoterapiškas gydymas turi būti atliekamas prityrusio gydytojo: kitaip visas gydymas nueis niekais ir ligonio stovis dar labiau pablogės. Todėl švieškimes tikra mokslo šviesa — pradėkime gydytis savas dvasinės negalias pagal šių dienų medicinos mokslo reikalavimus.

Visi, kurie einate pas psichiatrą, ar kurie vaikus vedate į psichiatrinę kliniką, nesitikėkite stebuklingų "šatų" ar piliulčių, bet būkite pasirengę ilgoms, kar-

tais labai nemalonioms diskusijoms apie savo jausmus.

Paprastai, sakoma, kad psichiatrinė terapija yra gydymas ne peiliu, ne adata, ne piliule, bet žodžiu. Kasdieniniame gyvenime mes žinome, kad žodis daug reiškia. Žodžiu gali įžeisti skaudžiau negu peiliu. Ne tik tarp mūsų, bet ir tarp amerikiečių yra kažkokia gėda — vengimas ir negarbė būti psichiniu ligoniu. O jau būti valstybinėj proto ligonijėje — tai didžiausia gėda visai giminei. Tuo tarpu nervų ir proto ligos yra tokios, kaip ir visos kitos ligos, kurių nereikia gėdytis, bet nuo jų gydytis. Tik proto ligos yra daug svarbesnės — nes nuo jų kenčia ne tik ligonis, bet ir visa šeima, ypač vaikai.

Pvz., motina serganti tuberkulioze ar reumatu-dar gali vaikus sveikais užauginti, bet proto liga serganti — nei! Bet laikai keičiasi. Šitam krašte prieš 20 metų buvo gėda sirgti tuberkulozu; dabar patys žinom, kad ne. Didesnės inteligencijos amerikiečiai jau ima kalbėti apie šeimos psichiatro reikalingumą taip, kaip visi kalba apie šeimos gydytojo reikšmę.

KAIP TOS NERVŲ IR PROTO LIGOS PASIREIŠKIA?

Kaip dalimi jau minėjom, proto ligoniui sutrinka galvojiimas, jautimas ir elgesys.

Galvojiimo sutrikimo pavyzdys: žmogus pradeda daryti neprotingus, nerealius sprendimus. Pradeda galvoti, kad jis yra kas nors kitas—koks tai didelis žmogus, pvz., Napoleonas. Toks pradeda galvoti, kad jis yra paslaptinių galių įgavęs iš kažkur — yra ypatingas mokytojas nors būtų tik eilinis namų savininkas.

Jutimul sutrikus, žmogus pradeda nenatūraliai jaustipvz., žmogus pradeda jausti, kad jam ranka nepriklauso, ar kad jis keičiasi į ką nors kitą; arba vėl — kad jo maistas užnuodytas, toks jaučia, kad jo niekas nemėgsta, kad jį persekioja policija seka. Elgesiui sutrikus—žmogus be saiko geria, valgo, rūko, gumą kramto ir nuolatos mušas bei priekabų ieško. Taip atsiranda jaunuolių nusikaltėlių bandos bei narkotikams adiktų būriai.

Visos tos psichinės ligos gali būti tiek rimtos ir sunkios kaip vėžys, arba taip lengvos kaip sloga.

Ona Ožinskienė deklamuoja P. Babicko eilėraštį "Niūri naktis". Pr. Ožinsko nuotrauka

Svečiuose pas Argentinos lietuvius

Atkelta iš 7 psl.

Įdomu buvo klausytis jo pasakojimų iš jo asmeniškų patyrimo Argentinos lietuvišką gyvenimą organizuojant ir paskui jame dalyvaujant.

O kur gi jisai nedalyvavo: organizavo lietuviškus spektaklius, pats kartu su žmona ir vaidindamas; jo pasidarbavimo dėka Argentinos lietuvius aplankė Kipras Petrauskas, V. Jonuškaitė, P. Oleka ir Ip. Nauragis, koncertavę jiems Mariano Moreno teatre. Vėliau jo iniciatyva pakviesta koncertavo Aldona Stempuzienė. Jo kvietimu ir pastangomis ir aš, štai atvykau — parvežiau argentiniečiams lietuviškų filmų parodyti iš Vokietijos, Amerikos ir Lietuvos ir patį susukau vaizdų iš Argentinos.

Kai argentiniečiai lietuviškai kalba apie Lietuvos Centrą, esantį Villa Lugano, tame rajone, kur gyvena ir dirba Ožinskai, kur įsikūręs BALSAS, jie beveik atsiliepia apie jį kaip apie BALSŲ parapiją. Mat, kitoje miesto dalyje susibūrusiems lietuviams vadovauja lietuvių marjona — jie ten turi savo bažnyčią, savo laikraštį. O čia — Villa Lugano, kad ir nėra lietuviškos bažnyčios, bet yra lietuviškas centras — CENTRO LITUANO.

Suprantama, pažodžiui imant, nėra jis jau vien Ožinskų, bet Ožinskai su

kitais gerais lietuviams čia nepaprastai daug pasidarbavo tam Centrai įkurti ir jį išlaikyti.

Nuo pat savo atvykimo į Argentiną Ožinskai dalyvauja spaudoje ir organizacijoje. Jis ilgus metus buvo draugijos "Lietuva" pirmninku. Vėliau toji draugija persiformavo į dr. J. Basanavičiaus Argentinos Lietuvių Centrą (Centro Lituano). Taigi, kaip tik to paties Centro patalpose ir vyko BALSŲ sukaktuviniai minėjimai — rugpjūčio 17 d. koncertas ir subvimas, o rugp. 24 d. filmų rodymas.

Prie artimiausių balsiečių šeimos narių priklausau laikraščio širdis — BALSŲ redaktorius Kastantas Norkus.

(Kitame nr. apie K. Norkų, kuris šiemet lapkričio 30 d. Buenos Airese mini savo 70 metų amžiaus ir 50 m. spaudos darbo sukaktį.)

Marie Totoraitis-Cohen, New Yorko apylinkėse pagarsėjusi savo meniškais gėlių papuošimais. Ji priklauso Larchmont, N. Y. Garden Guild, kurio surengtose gėlių parodose praeitą mėnesį laimėjo premiją už savo jurginius. Marie Totoraitis-Cohen yra Vienybės skaitytoja ir rėmėja, kuri taip pat yra ir didelė muzikos mėgėja, nuolat matoma lietuviškuose koncertuose.

GEDULINGOS PAMALDOS

Mirusių operos solistų: V. Grigaitienės, V. Ivanausko, V. Puškoriaus, K. Orento ir choro dirigento J. Starkos prisiminimas — gedulingos pamaldos bus lapkričio 16 d. (šeštadienį) 11 val. ryto Apreiškimo par. bažnyčioje. Pamaldų metu pagerbdami savo mirusius kolegas, giedos keturi solistai: J. Augaitytė (iš Philadelphia), S. Nasvytytė-Valiukienė (iš New Haven, Conn.), A. Baltrušaitis-Baltrus (iš Buffalo) ir S. Citvaras (iš New Yorko).

New Yorko visuomenė, giminės, draugai ir pažįstami kviečiami gausiai šiamirusųjų teatrų prisiminime dalyvauti. Ypač laukiami Lietuviško teatro darbuotojai ir mylėtojai.

Šv. Mišias atnašaus ir trumpą žodį tars didelis muzikos ir teatro meno mylėtojas kun. J. Pakalniškis.

VIENYPĖ - GERIAUSIA DOVANA

ARTIMAJAM AR DRAUGUI!

— Spalio m. pradžioje Vilniuje ir Kaune įvyko makedoniečių ansamblio "Sokis" iš Skopje, gastrolės. Jugoslavų folklorą puoselėjęs ansamblis anksčiau yra pasirodęs daugelyje Europos, Afrikos ir Amerikos valstybių.

— Ljubljanoje, Jugoslavijoje, lankėsi Lietuvos dailininkai, jų tarpe grafikai V. Jurkūnas, J. Kuzminskis, J. Galkus ir V. Valius. Buvo susipažinta su Jugoslavija, jos menu, gamta. Parodoje buvo eksponuoti lietuvių grafikų J. Kuzminskio ir A. Makūnaitės darbai.

LIETUVIAI ADVOKATAI

S. Bredis, Jr.

37 Sheridan Avenue
BROOKLYN 8, N. Y.
Telefonas: APplegate 7-7083

C. A. Voket

(Vokietaitis)
41-40 74th Street
JACKSON HEIGHTS, N. Y.
Telefonas: NEWton 9-6620

SALOMĖJAI NARKĖLIŪNAITEI,

JOS MYLIMAI MOTINAI

KONSTANCIJAI NARKĖLIŪNIENEI

Lietuvoje mirus, gilią užuojautą reiškia

PRANAS IR BRONĖ SPŪDŽIAI
O. AKELIENĖ SU ŠEIMA

Darbininku Draugijos 7 kuopos parengime Brooklyne spalio 10 d.; is k. i. d.; Ona Brodil (buv. Cvirkiene), A. Buivydiene, J. Brodil (naujai įstojęs nariu), Ant. Šateika su sūnum Randolph ir žmona Lillian, Br. Spūdienė, M. Akelienė ir N. Štilsonienė. S. Narkėliūnaitės nuotrauka

Pas Punsko ir Vidugirio lietuvius

Lenkų žurnalistas Adrian Czerminski šitaip rašė lietuvius Vilniaus Tiesos spalio 16 d.:

Čia reliefas nelygus — daubos ir kalvelės, smiltynai, miškas ir ežerai beržų bei pušų vainiku. O šiame gamtovaizdyje — plentų ir kaimo kelių tinklas. Čia automobilių padangų raštas susipina su arklio, tempiančia paprastą valstietišką vežimą, pėdsakais. Jeigu vežime pamatysite rudą skrynį, galite būti tikras, kad tai lietuvų kultūros namų Punske Salomėjos Nėries vardo choras vyksta į eilinį koncertą arba grįžta iš eilinio savo pasirodymo. Tokius pat kolektyvus — teatrinius, muzikinius ir šokių — galima sutikti Vidugiriuose, Volyncuose, Ogrodnikuose, Klevuose ir aštuoniolikoje kitų Seinu apskrities (Belostoko valdija) kaimų ir miestelių, kur gyvena lietuviai.

— Šių metų rugpjūčio mėnesį Klevuose įvyko mūsų meno saviveiklos kolektyvų sąskrydis — sako Algirdas Skripska, Seinu lietuvų kultūros-švietimo draugijos vyriausiosios valdybos pirmininkas. — Jeigu norite pamatyti, kaip dirba šie kolektyvai, važiuokite į Punska.

Plati kaimo gatvė. Čia stovi vienaukštis namas, nuo kurio stogo karo raudonos šermukšniu kekės. Ant

namo užrašas lietuvų ir lenkų kalbomis: „Punsko lietuvų kultūros namai.“

— Nieko nėra, — sako kultūros namų vedėja. — Visi lauke. Juk mūsų kolektyve kaimo jaunimas, aštuoniolikamečiai jaunuoliai. O yra ir tokių saviveiklininkų, kurie jau persirito septyniolikosmetį. Mūsų namuose veikia choro ir dramos ratellai. Anksčiau chore dainavo tikrai moterys, dabar jis jau mišrus.

Repertuaras? Choras dainuoja lietuviškas dainas, senas liaudies ir šiuolaikines, parašytas Tarybų Lietuvos poetų ir kompozitorių. Populiariausios dainos — „Rūta“, „Tėvužėli“, „Atėjo bernėlis“. Iš naujų dainų labai populiarūs „Gintarėlis“ Salomėjos Nėries žodžiais, sėkmingai atleikami taip pat kompozitorių Jono Švedo ir Balio Dvariono kūriniai.

— Aš daug girdėjau apie jūsų teatrinių kolektyvų...

— Tai kolektyvas, kurio dalyvių skaičius ne visuomet vienodas. Kartais jame 10 žmonių, kartais — dvidešimt, vieni ateina, kiti išeina, žinot, kaip būna kaimė. Kolektyvas susiformavo 1957 metais. Jis stato lietuvių pjeses, Ostrovskio ir Čechovo kūrinus lietuvių kalba. Pastaruoju metu pastatė Juozo Grušo pjesę „Herkus Mantas“ ir „Vie nuolio „Prieblandoje“.

— Na, o kur jūs gaunate kostiumus, butafoniją ir dekoracijas?

— Patys viską pagaminame. Ar norite žvilgtelti į mūsų rūbinę?

Rūbinė pasirodė paprasto spinta, pilna puikų liaudies rūbų, sijonų, prijuosčių, juostų, liemenių.

— Štai šiuos aštuonis komplektus mes gavome iš Tarybų Lietuvos, o štuos išaudėme patys ilgais žiemos vakarais. Apskritai, mūsų apskrityje daug gerų audėjų. Pavyzdžius imame iš senų audinių ir iš šių aštuonių komplektų. Mūsų srities kostiumas — žalias.

— Įdomu, kokie šokiai įeina į jūsų repertuarą?

— „Žilvitis“, „Suktinis“, „Klumpakojis“ ir „Sadutė“.

Pastarasis iš esmės yra ištisos apeigos, rodančios, kaip ruošiamas nuotaka vestuvėms.

— Tur būt, lietuvių kultūros namai dirba ir kitą darbą?

— Paminėsiu jums tikrai liaudies universitetą, kur žmonės mokosi dvejus metus. Kas savaitė skaitomos paskaitos iš istorijos, geografijos, žemės ūkio ir bitininkystės. Be to, dar yra skaitykla ir biblioteka. Bibliotekoje yra daug lietuviškų, lenkiškų ir rusiškų, galima gauti Lenkijoje leidžiamus arba iš Tarybų Sąjungos gaunamus laikraščius ir žurnalus. Žinoma, yra ir Lietuvos kultūros-švietimo draugijos skyriaus Varšuvoje leidžiamas laikraštis „Aušra“.

Labai populiarus Suvalkų srityje taip pat Vidugirio lietuvių kolektyvas. Sekančiais metais jis minės savo dešimtmetį. Kolektyvo instruktoriai yra vietos mokytojai ir visuomeniniai darbuotojai. Vadovauja mokytojas Konstantinas Sidoras. Jį sukūrus, žymiai pagyvėjo gyvenimas Vidugiriuose, atokiame kaimelyje, stovinčiame toli nuo didelių kelių.

PROFESORIUS JONAS PUZINAS IŠRINKTAS LITUANISTIKOS INSTITUTO PIRMININKU

Pereito mėn. 8 d. dr. P. Jonikas pasiuntė oficialų raštą A. Baliūnui, Vl. Jakubėnui ir K. A. Girvilui, skirdamas juos į Lituanistikos Instituto Prezidentui Rinkti Komisiją. Tas raštas padarė pradžią permainos, kuri dar nėra pasibaigus, t. y., dr. P. Joniko traukimas iš Instituto vadovo pareigų nėra tiesioginis tų pareigų perdavimas kam kitam.

Paskirtosios komisijos pirmininkas A. Baliūnas tuojau ėmėsi darbo. Visiems 45 teisėtims rinkėjams išsiuntinėjo balsavimo medžiagą ir pagal nustatytą laiką gavo iš viso 37 atsakymus. Komisijos posėdyje lapkr. 5 d., atidarius vokus ir suskirsčius ir suskaičius balsus, gauti šie rezultatai: prof. J. Puzinas — 11 balsų, dr. J. Balys — 7 balsai ir dr. P. Jonikas — 5 balsai. Kiti 8 renkamieji gavo po mažiau balsų.

Didžiausių balsų skaičių gavęs prof. J. Puzinas laikomas išrinktas Lituanistikos Instituto prezidentu.

Tektų pastebėti, kad dr. P. Jonikas buvo raštu rinkimų komisiją įspėjęs, jog jis savo kandidatūros rinkimuose nesutinkąs statyti, ir tas buvo rinkėjams pranešta ir pabrėžiamai pažymėta. Į tą neatsižvelgiant, penkių balsuotojų balsai buvo atiduoti už dr. P. Joniką.

Profesorius J. Puzinas, sužinojęs apie jo išrinkimą, žinoma, rašis įpareigtas padaryti žygių perimtį Instituto vadovavimą.

Tenka jį sveikinti ir linkėti geriausios sėkmės. Vienybėje neperseniai

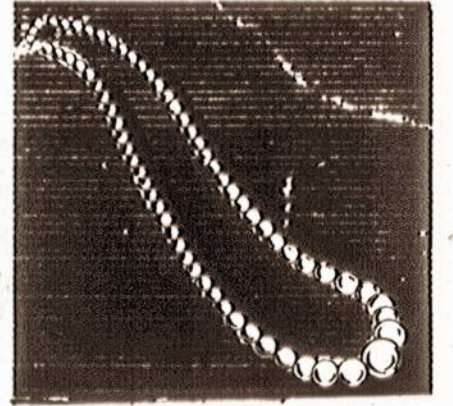
koks lituanistas rašė, kad „ragana pirty, raganos kasos lauke.“ Matome, kad įvyko, jog ta ragana savo kasas įtraukė į pirtį. Dabar tegul visas jų būrys šoksta tų kasų spėriai šukuoti.

K. A. G.

* Estijos sostinėje Talline atidaryta lietuvių grafikų kilnojamoji paroda. Joje pavaizduoti žinomų Lietuvos grafikų raiziniai, iliustracijos, plakatai. Pačioje parodos atidaryme dalyvaavo grafikai V. Vallius, E. Zilytė ir V. Kalinauskas.

GINTARAS

Lietuvės auksas

Kainos nuo \$25.00

Ivairiausios gintarinės, dovanos vyrams ir moterims prieinamiausiomis kainomis

AMBER GUILD LTD.
80-19 31st Avenue
JACKSON HEIGHTS, N. Y.
Tel. HA 9-5855

Pasiekiamo: auto iki 31 Avė, Northern Blvd, IND subway iki Roosevelt Ave, IRT iki 74 St. Fort Bus iki 31 Avenue.

Winter Garden Tavern Inc.

Vytautas Boleckas, sav.

1883 Madison Street
Brooklyn 27, N. Y.

(Ridgewood)
Telefonas: Evergreen 2-6440

Salė vestuvėms ir kitokioms pramogoms. Geriausias lietuviškas maistas prieinamomis kainomis.

POLAIDOTUVINIAI PIETŪS

RAY'S LIQUOR STORE

JUOZAS IR IZABELE MISIUNAI

Ivairiausios rūšies amerikoniški ir importuoti gėrimai. Didžiausias degtinės ir vyno pasirinkimas.

103-55 LEFFERTS BLVD. RICHMOND HILL, N. Y.
Telefonas: Virginia 3-3544

REPUBLIC LIQUOR STORE, Inc.

G. Jokubaitis, Manager

322 UNION AVENUE
BROOKLYN 11, N. Y.
Tel. EVergreen 7-2089

STATEMENT OF OWNERSHIP, MANAGEMENT AND CIRCULATION

(Act of October 23, 1962; Section 4369, Title 39, United States Code)
1. Date of filing: October 1, 1963. 2. Title of publication: Vienybė.
3. Frequency of issue: weekly. 4. Location of known office of publication: 192 Highland Blvd., Brooklyn 7, N. Y. 5. Location of the headquarters of general business offices of the publishers: 192 Highland Blvd., Brooklyn 7, N. Y. 6. Names and addresses of publisher, editor, and managing editor: Publisher Valerie Tysliava and Joseph N. Tysliava, 192 Highland Blvd., Brooklyn 7, N. Y. Editor, Salomeja Narkeliūnaitė, 200 Highland Blvd., Brooklyn 7, N. Y. Managing Editor Valerie Tysliava, 192 Highland Blvd., Brooklyn 7, N. Y. 7. Owner: Valerie Tysliava, 192 Highland Blvd., Brooklyn 7, N. Y. and Joseph N. Tysliava, USA Army, APO 742, New York, N. Y. 8. Known bondholders, mortgagees, and other security holders owning or holding 1 percent or more of total amount of bonds, mortgages or other securities: none. 9. Paragraphs 7 and 8 include, in cases where the stockholder or security holder appears upon the books of the company as trustee or in any other fiduciary relation, the name of the person or corporation for whom such trustee is acting, also the statements in the two paragraphs show the affiant's full knowledge and belief as to the circumstances and conditions under which stockholders and security holders who do not appear upon the books of the company as trustees, hold stock and securities in a capacity other than that of a bona fide owner. Names and addresses of individuals who are stockholders of a corporation which itself is a stockholder or holder of bonds, mortgages or other securities of the publishing corporation have been included in paragraphs 7 and 8 when the interests of such individuals are equivalent to 1 percent or more of the total amount of the stock or securities of the publishing corporation. 10. A. Total no. copies printed (net press run). Average no. copies each issue during preceding 12 months 6,200. Single issue nearest to filing date 6,200. B. Paid circulation: 1. To term subscribers by mail, carrier or by other means. Average no. copies each issue during preceding 12 months 4,000. Single issue nearest to filing date 4,000. 2. Sales through agents, news dealers, or otherwise 200. Single issue nearest to filing date 200. C. Free distribution (including samples) by mail, carrier delivery, or by other means: none. D. Total no of copies distributed - none. I certify that the statements made by me above are correct. - Valerie Tysliava, Publisher

GERIAUSIAS INSURANCE ir REAL ESTATE

PATARNAVIMAS PAS

JOHN ORMAN AGENCY

110-04 Jamaica Ave.,

Richmond Hill, N. Y.

Telefonas: VIRGINIA 6-1800

Sportinės nuotrupos

EDVARDAS ŠULAITIS

Australijos lietuvių tarpe yra plačiai kalbama ir rašoma apie Šiaurės Amerikos lietuvių krepšinio rinktinės viešėjimą tame krašte. Pagal vieną straipsnį, tilpusį šių metų pavasarį Australijos lietuvių spaudoje, atrodo, Amerikos lietuviai sportininkai jau yra įkėlę vieną koją lėktuvan, skrendančiam į tą kengūrų kraštą.

Tačiau padėtis šiame žemyne tuo reikalu yra gerojai skirtinga. Čia mūsų sporto vadovybė turėjo ir turi gražių planų dėl krepšinininkų pasivažinėjimų. Prieš kelis metus jau buvo tikra, jog mūsų krepšinio žvaigždės važiuos į Europą (buvo kalba apie Prancūziją, Italiją, Berlyną ir t. t.). Toliau išvykos tikslas kiek pakeistas ir jau sumanyta keliauti Australijon. Atrodė keista, jog mūsų šie, negalint sukombinuoti pinigėlių trumputei kelionei per Atlantą, pasišautą, mūsų akimis žiūrint, kelionei į mėnulį.

Kaip girdėjome, tokią mintį pakišęs piniguočius J. Bachunas, kuris kažkaip yra "išimylėjęs" į Australijos lietuvius ir todėl panoręs jiems parodyti Amerikos krepšinininkus. Tik visa bėda, jog be J. Bachuno piniginių, atrodo, mūsų sporto vadovybė jokių būdu negali išsiversti šiame žygyje, tad ji čia, kaip matome, ir laukia, kol pats sponsorius ateis su savo čekui.

Kaip čia pas mus reikalai bestovėtų, vis tiek yra juokinga, kada Australijos lietuviai jau turi viską sutvarkę Amerikos lietuvių krepšinininkų priėmimui. Dėdės Samo žemėje jokių oficialių žinių iš čionykštės mūsų "valdžios" nėra. Bet, J. Ba-

chunui tapus PLB pirmininku, šiam klausimui, atrodo, yra vilčių išsispresėti gera linkme, kadangi pačiam pirmininkui gal atsiras greitesnis noras Bendruomenės vardan plačiau atidaryti piniginę ir mūsų klyvedandinei sportinei vadovybei suteikti galimybę įgyvendinti vieną iš 14-kos pažadų, padarytų prieš rinkimus. (Per 2 metus iš ty pažadų dar tik keli tapo kūnui!)

* VILNIAUS Žalgirio futbolininkai, ilgą laiką kovoję dėl išsilakymo Sov. Sąjungos A klasėje, po paskutinių šių metų futbolo pirmenybių rungtynių, užsitikrino ten vietą ir kitame sezone. Lietuviai, nugalėję Sverdlovsko Uralmašo vienuolikę 2:1, išbrido iš pavojingos zonos, atsistodami 13-toje vietoje (iškrepta paskutinės 3 komandos, pradėdant nuo 16-tos vietos). Beje, Vilniaus Žalgiris varžosi A klasės II-me pogrupyje (viso 17 komandų). A klasės I-me pogrupyje žaidžia stipresnės komandos (viso 20) ir į jų tarpą patenka 2 vienuolikės iš II-jo pogrupio.

* S. GLIGORIČIUS laimėjo Olandijoje įvykusį pasaulio šachmatų pirmenybių zonių turnyrą. Jis ir II-III vietas užėmėjai (vokietis K. Darga ir vengrų J. Lendjelėlas) patekė į tarpzoninį turnyrą. Praėjusio tarpzoninio turnyro dalyviai — ispanas Pomaras ir Filipas (Čekoslovakija) šį kartą liko tolimesnėse vietose.

* AUSTRIJOS ASKO klubo plaukikai viešėjo Vilniuje ir išbandė jėgas su Lietuvos sportininkais. Komandiniai

taškai nebuvo skaičiuojami, o pavienėse varžybose laimėjimų užteko svečiams ir šeimininkams.

* SPORTO LAIKRAŠTIS dviejuose savo numeruose įdėjo platų aprašymą apie vieną iš nedaugelio Lietuvos sportininkų, dalyvavusių 1928 m. Olimpiadoje Amsterdamo — Viktorą Ražaitį. Jis šioje Olimpiadoje pasirodė geriausiai iš visų lietuvių būrio (mesdamas ietį pasiekė 51,16 m. paskemę). V. Ražaitis dabar gyvena Kauno ir yra Kauno Politechnikos Instituto statybos fakulteto docentas.

* SOV. SAJUNGOS olimpinėn futbol rinktinėn yra įtrauktas lietuvis J. Bauža, kuris šiuo metu gyvena ir žaidžia Maskvoje. Kontrolinėse rungtynėse tarp rinktinės ir Spartako komandos (laimėjo rinktinė 2:1) vieną kėlinį vartus gynė J. Bauža, neįleisdamas nė vieno įvartčio.

— Maskvoje pasirodė leidinys "100 geriausių TSRS tautų poetų eilėraščių rusų kalba". Tų "geriausiųjų" tarpe išspausdinti eilėraščiai šių lietuvių rašytojų: E. Mieželaičio, A. Venclovo, A. Baltakio ir Just. Marcinkevičiaus.

Sydnejaus (Australijoje) Kovo jaunieji krepšinininkai su vadovais: (iš k.) treneriai Vl. Daudaras ir A. Bačiulis. Dešiniame kampe stovi klubo veikėjai S. Juraitis. Iš šių krepšinininkų vienas, kitas, reikia manyti žais prieš Amerikos lietuvius, jeigu jie ten nuvažiuos.

Pranešimas dėl SLA Pildomosios Tarybos narių nominacijų

SLA Seimo nutarimu, SLA Pildomosios Tarybos nominacijos ir rinkimai vykdomi ne per du mėnesius, kaip buvo anksčiau, bet per vieną mėnesį. Dabartinio metu paskelbtos nominacijos į SLA Pildomąją Tarybą įvyks atelnančio gruodžio mėn.

SLA Sekretorė visoms organizacijos kuopoms išsiuntinėjo reikalingą nominacijų medžiagą, įspėdama kuopų valdybas, kad jie šiame gruodžio mėn. atliktų nominacijų balsavimus ir nustatytą tvarka balsavimo balotus atsiųstų į SLA Centrą.

Haven Realty

JUOZO ANDRIUŠIO APDRAUDOS ĮSTAIGA

Patarnauja perkant ir parduodant namus, įvairiuose apdraudimo reikaluose, užpildant (Income) taksus.

J. ANDRUŠIO TRAVEL BUREAU

Parduoda bilietus visomis susiekimo priemonėmis į visas pasaulio vietas. Money Orders.

87-09 JAMAICA AVENUE WOODHAVEN 21, N. Y.
Tel. VI 7-4477 Atdara kasdien - 9 v. r. ikj 9 v. v.

LAI DOTUVIŲ DIREKTORIAI!

JUOZAS KAVALIAUSKAS

LICENSED PENNA AND NEW JERSEY
1601 S. SECOND STREET PHILADELPHIA, PA.
Telefonas: DEwey 4-5136

CHARLES J. ROMAN

(RAMANAUSKAS)
1113 MT. VERNON STREET PHILADELPHIA, PA.
Telefonas: POplar 5-4110

STEPHEN AROMISKIS

(ARMAKAUSKAS)
423 METROPOLITAN AVENUE BROOKLYN 11, N. Y.
KOPLYCIA LAIDOTUVEMS Tel. EVergreen 7-4335

M. P. BALLAS FUNERAL HOME

ALB. BALTRUNAS-BALTON
660 GRAND STREET BROOKLYN, N. Y.
NOTARY PUBLIC Tel. STagg 2-5043

VISI ŠIE LAIDOTUVIŲ DIREKTORIAI IŠNUOMOJA AUTOMOBILIUS ĮVAIRIEMS REIKALAMS

JUOZO GARŠVOS LAIDOJIMO ĮSTAIGA

231 Bedford Ave., Brooklyn 11, N. Y.
EVergreen 8-9770

Joseph J. Garszva Anita R. Garszva
Joseph J. Garszva, Jr. John A. Pauley
LICENSED MORTICIANS

Park Florist

Gėlės pristatomos į bet kurias pasaulio vietas.

MATTHEW MAŽEIKA
Savininkas

80-15 JAMAICA AVE. WOODHAVEN 21, N. Y.
Telefonas: Virginia 9-3112

ROBERT F. NARK

Apdraudos AUTO Specialistas
Any car - Any age driver
ALL FORMS OF INSURANCE

26 COURT ST. BROOKLYN, N. Y.
Tel. MAin 4-6400 VA 5-0783

DISCOUNTS TO QUALIFIED APPLICANTS
Mutual Insurance Insure your tomorrow today!

THREE JOES SERVICE STATION, Inc.

85-42 Woodhaven Boulevard Woodhaven, N. Y.

Telefonas: Virginia 6-9683

VIENYBĖ

* VACLOVAS SIDZIKASKAS, Lietuvos Laisvės Komiteto pirmininkas ir Lietuvos delegacijos Pavergtosiose Tautose vedėjas, P. Vietnamo sostinėje dalyvavęs Azijos tautų antikomunistinės sąjungos konferencijoje, pakeliui sustojęs Formozoje, šiuo metu vieši San Francisco mieste pas savo broli inž. Juozą Sidzikauską.

* LIONĖ JODYTĖ, dainininkė, mums praneša, kad praeitą savaitę po nuotrauka tilpusią 5 psl. buvo klaidingai parašyta apie Violeta Juodytę. Ji neesanti jos giminaitė, bet šeimos draugė. Violeta Juodytė, kuri New Yorke pagarsėjusi, kaip modelis, yra dail. J. Juodžio dukterė.

AUSTRALIJOS LIETUVIŲ CHORAS DALYVAUS DAINŲ ŠVENTĖJE NEW YORKE

Pasaulinės Parodos lietuvių dainų ir šokių festivalyje dalyvauti užsiregistravo Melbourno (Australija) lietuvių 40 asmenų choras, kuriam vadovauja Alb. Čelna. Tai girtinas ir pamokantis pavyzdys kankuriems ir JAV chorams, kurie dar vis dėl įvairių priežasčių neapsisprendžia šioje šventėje dalyvauti. Šiuo metu jau turime užsiregistravusių 31 chorą su virš 1,000 dainininkų.

Dainų šventės repertuaro gaidos jau baigiamos spausdinti ir netrukus bus išsiuntinėtos užsiregistravusiems chorams, tad choral, kurie dar iki šiol nėra pranešę kiek jiems reikia repertuaro gaidų, prašoma nedelsti tai pranešti Dainų šventės komitetui šiuo adresu: M. Cibas, 59 Van Nostrand Ave., Great Neck, L. I., N. Y. 11024.

Vienas iš pirmųjų dalyvauti Dainų šventėje užsiregistravo ir Philadelphia, Pa. liet. Taut. Ansamblis, vad. L. Kaulinto, kuris tačiau iki šiol spaudoje dėl neapsižiūrėjimo, nebuvo

paskelbtas. Šiuo mielus ansambličius atsiprašome.

Dainų ir Taut. Šokių festivalyje jau yra užsiregistravusios šios taut. šokių grupės: Hartfordo, Conn. ir New Britain taut. šokių grupės — vad. K. Marijošienės, Detroito, Mich. taut. šokių grupė "Šilainė" — vad. G. Gobienė, Worcesterio, Mass. skautų taut. šokių grupė — vad. S. Staškaitė, Montrealio, Canada, skautų-vyčių taut. šokių grupė — vad. J. Piečaitis, Rochester, N. Y., taut. šokių grupė — vad. St. Ilgūnas, Bostono lietuvių taut. šokių sambūris — vad. O. Ivaškienė, Hamiltono, Canada, taut. šokių grupė "Gyvataras" vad. N. Breichmanienė ir Los Angeles taut. šokių grupė — vad. O. Razušienė.

Taut. Šokių vadovė J. Matulaitienė prašo ir kitas tautinių šokių grupes neatidėliojant registruotis dalyvauti dainų ir šokių festivalyje. Taut. šokių grupės registruojasi šiuo adresu: J. Matulaitienė, 188 Logan St., Brooklyn 8, N. Y. (V.M.)

Lietuvių ekskursija į Europą ir Afriką

Lapkričio 9 d. laivu SS Atlantic, American Export laivu, lietuvių grupė išplaukė į Europą visam mėnesiui. Lankysis Portugalijoje, Ispanijoje, Prancūzijoje, Monte Carlo, Genevoje, Naples, Tangiere, Palma, Majorkos saloje, Gibraltare, Funchal, Madeiroje ir kt.

Išplaukė šie lietuviai: A. S. Trečiokas su žmona Ieva,

Edvardas ir Jone Kubickiai, E. Jurgėlienė, Stella Wiakis, V. Budreckienė, N. Kulbokienė, M. Čepreckienė ir O. Karpienė.

Kelionei vadovauja Albinas ir Ieva Trečiokai, kurie apkeliavę beveik visą pasaulį ir ilgus metus vadovavo turizmo agentūrai, kurią dabar tvarko Kazys Trečiokas. K.

Amelia Sinušienė (desinėje), praeitą pirmadienį lapkričio 11 d. savo artimųjų ir draugų tarpe paminėjo gimtadienį. Nuotraukoje ji matoma su svečiais lapkr. 2 d. įvykusiame spaudos balijje. Iš k. viešnia iš Clevelando. W. Sinus, Stefanija Hearn, viešnia iš Brazilijos ir A. Sinušienė.

Lietuvių Fondo Vajus

Dideli darbai galima atlikti tik sutelktomis jėgomis. Lietuviai visada gelbėjosi talkomis; tėvynėje didiesiems ūkio darbams, atlikti, o išsivijoje savoms parapijoms, mokykloms ir kitoms įstaigoms sukurti.

Šiuo metu, kai ryšys su pavergta tėvyne yra nutrauktas, prieš mūsų akis atsistoja milžiniškas uždavinys: tęsti išsivijoje lietuviškosios kultūros klestėjimą, nes tik tuo būdu išlaikysime lietuvišką mūsų jaunąją kartą. Mums reikia lietuviškų mokyklų, vadovėlių, literatūros, meno, mokslo ir informacinių leidinių, kuriais mūsų tautinė kultūra būtų atskleidžiama pasauliui ir perduodama mūsų priaugančiai kartai.

Tiems tikslams efektingai paremti beveik prieš dvejus metus buvo įsteigtas Lietuvos Fondas. Jo pagrindinis kapitalas yra neliečiamas. Todėl jis bus tuo neišsekkančiu mecenatu, iš kurio gaunamu pelnu bus remiami didieji lietuviybės reikalai.

Kadangi esame pasiryžę suaukoti milijoną dolerių, todėl metinis jo pelnas stieks

bent 50,000 dolerių. Nėra abejonės, kad tokią sumą mums suaukoti kasmet būtų tikrai nelengva. Gi vienkartinė kiekvieno sąmoningo lietuvi auka atpalaiduos išsiviją nuo nuolatinio elgetavimo. Už kiekvieną paaukotą šimtą dolerių aukotojas gauna vieną balsą metiniame Fondo narių susirinkime ir tuo būdu dalyvauja jo reikalu tvarkyme.

Lietuvių Fondas jau antri metai visai sėkmingai veikia: turi įregistruotus įstaigus ir aukotojų išrinktus valdomuosius organus Chicagoje. Iki šiol virš 300 lietuvių, aukojusių ne mažiau šimto dolerių, jau sudėjo pinigais ir pasižadėjimais beveik 90,000 dolerių. Yra virš 40 aukojusių ne mažiau 1000 dolerių. Pirmaisiais veiklos metais gauta 1200 dolerių pelno ir juo paremta lietuvių kalbos vadovėlio išleidimas — 900 dolerių ir Lituanistinės Pedagogikos Institutas, kuris rengia ateities mokytojus — 300 dol.

Visoje Amerikoje vyksta sėkmingi Lietuvos Fondo aukų vajai. Ypatingai didele

energija ir gražiais rezultatais pasižymėjo Rochestero ir Hartfordo apylinkės. Atėjo laikas atlikti savo pareigą ir New Yorke ir jos apylinkių lietuviams.

A.L.B. New Yorko Apygardos valdybos pastangomis sudarytas Lietuvos Fondo Vajaus Komitetas kreipiasi į New Yorko apygardos lietuvių, prašydamas prisidėti prie šios didžiosios tautos savo gausiomis aukomis. Tenelieka nė vieno lietuvi, kuris šios garbingos pareigos neatliktų. Kadangi prašomoji auka yra vienkartinė, aukokime tiek, kad kuo greičiau Fondas būtų apvainikuotas milijonine suma. Tada lietuviybės reikalai bus aprūpinti ir bus užtikrintas mūsų tautinės kultūros klestėjimas išsivijoje.

Aukus prašome siųsti New York Apygardos Lietuvos Fondo Vajaus Komiteto nariams žemiau nurodytais adresais:

Pirmininkas — Henrikas Miklas, 10 Church Street, Great Neck, N. Y., sekretorius — Jurgis Širgėdas, 85-17 101 Street, Richmond Hill, N. Y., išdėtininkas — Antanas Reventas, 177 Jerome Street, Brooklyn 7, N. Y.

Taip pat norintieji gauti daugiau informacijų ar Lietuvos Fondo įstatus prašomi kreiptis į Komiteto narius.

ALB New Yorko Apygardos Lietuvos Fondo Vajaus Komitetas

Ekskursantai, laivu SS Atlantic išplaukę į Europą ir Afriką. Iš kairės — O. Karpienė, E. Jurgėlienė, toliau Budreckienė, I. Trečiokienė, Čepreckienė, N. Kulbokienė ir A. S. Trečiokas. Walter Sinus nuotrauka